

CWhittintoni Editio de consuetudine grāmatices et Lon
structione nouiter impressa. Ebor Per me Wilsyn Wyner
in vrbē parrochia Sancte Helene in vico (Blaake Street.)
Mozamtrahentis.

Autoz ad libellum.
Chare libelle mane' ternam crierida flaccus.
Expectare iubet: chare libelle mane.

Libellus ad autozem.
Nono quid si elephas parit an no/ vnoq leena.
Percedem retines si peragatur opus.

Autoz.
zoilus at acuens dentem in te sepe caninam.
Apreus furiis millia tela parat.

Libellus.

Ledat si indignos mouet (aiunt) fo
At nulla inuidia: zoilus equus erit.

Autoz.
Chare libelle velle: porius habitare secundos.
Naugio augusto ditia dona vehis.

Libellus.
Vive valeq parens: super alia sit tua merces.
Funera postq **DEO** Sic **DIOS** **DEO**

Celeberrimo viro summaq; obseruatione colendo magistro
Stanbzygo artium magistro dignissimo Whittyntonus salutem.

Ampertum habes (perspicacissime vir) de constructione
quodam pedestri oratione scripsisse alios tamen in isto pfusius/intricacissimis
multipliciu diuisionu (velut herculani nodi) inuolucris tenera pueroru in-
geniola illaqueantes: alios aut equo succinctius et obscurius: arida quadam et cetera bre-
uitate (velut latebris labyrinthi erroribus) eadem enaruantes: ita ut bre tanquam pede
effequentes emergere valeant vsipia. Constructionem legunt/pueri relegunt rarissime tamen
post longos et immensos tamen eorum tamen preceptorum suorum sudoris ediscunt. Ideo ut Dis-
phi erunt succubere: et onus ethus grauius et studiosus sustinere sibi videant grama-
tices ad vnu gymnasiarches. Quare quum post longa multorum expectatione: huic gra-
ui oneri leuando manu haud apponeret quisque. Ipse licet minus pdoneus/irrefraga-
bilibus tamen meorum consiliorum petitionibus/hanc prouinciam non sine probatissimorum et consi-
liis et auxiliis (virgula ut spero diuina) cum aggressus pietate in patria maxime addu-
ctus: optus enim nostri (ut preclare celsus plato) patre veditur patriam: patrem amicum
Bzeuitati in hoc opusculo studui pro flacci monitis/in de arte enim inquit. Quic-
quid precipio estis bzeuitas: ut cito dicta precipiant animi dociles teneatque fideles. Et lu-
guacum pleno de pectoris manat. Neque tamen adeo affectata est ea bzeuitas: ut obdiosa le-
gum afferat obscuritatem: licet idem sibi scribat. Bzeuis esse laboro/obscurus fio. Sed
ea industria ad Aristophanis (ut ferunt) lacernam illam dilucidauimus: ut interpretis eno-
datione (nisi in paucioribus locis) bre indigeat. Elucidameta tamen soluto sermone huic
opusculo addidimus: non igit quod ea discant pueri: sed vel quod aliquos magis inuat solu-
ta oratio/quam pedestris: vel si qua (forte) minus visitata quibusdam videatur/probatorum aucto-
ritate confirmata: sive deesse non indigna. Insultet in me haud dubito non
nulli qui litiosis suffecti: arrogantie crimini me potius obnoxium/quam pietatis studio ad-
duc: cum condemnabunt. Quod precorum monumentis vel aliq[uod] ab eis omissum addere: vel ab
his superuacane dictis resecare: denique vel quod bzeuitate/dulcedine et facillime transmi-
gramaticulos ad frugem perducere studui. Cetera quos pugnaculum et desolatio michi
parce necesse est censeat pro me exsimus ille. Seneca in medium afferat eius sententia: que
est naturalis libro quarto. Veniet tempus (inquit) quod ista que nunc latet/in luce extrahat
dies. et longioris eius diligentia. Ad inscriptionem tantorum: vna etas non sufficit. Multa venie-
tis cui populus ignota nobis sciet. Et veniet tempus/quo posteris nostri tam apta nos necesse
mirent. Sed quamquam tanti viri auctoritas/inuidiosum garrulitatem retundere satis possit
non desistit tamen aptis (ut ait) tibi illud mihi abicere non paucos esse me et eruditio-
nem et auctoritatem superiores: quod homini prouincie suscipiende multo magis sunt idonee. Et tropi
Quicquid quod nos in hoc opusculo excudendo/lucubrando et eliminando/labores/crebras
sudores pressimus vltro sustinere: quod apud nostros reperire potest. Quippe quod
grauioribus negotiis: illustrioribus disciplinis intenti: grammatice rudimenta (tanquam
puerilia) parui curantes/labores quippiam in his conterere: inferioribus dicunt esse ludis
et meriti. Neque his ad huc repressi/eplauistro (quod dici solet) loquentes illud in me cetero-
quent tandem: haud satis perfecte me scripsisse asserentes. Id quod licet ceteris quod me pre-
iores fuerint absolutum non inficias eo. Audiant tamen flaccum/in de arte. Neque bonus tropi
imitat homerus. Audiant etiam denique maronem. Non oia (inquit) possumus oia. Au-
diant denique disertissimi nostri prescientium quod prologo maioris voluminis sic ait. Al-
iquid perfectum in humanis inuentionibus. Quanto enim iuniores: tanto perspicaciores
sunt homines. Et iuniores successione ipsum ingrediuntur labores maiorum. Si quid
tamen minus perfectum et omissum sit: ad incudem limatus elaborandum reditum
promitto. Sed ne pluribus te detineam: exacto iam hoc opusculo/inter ceteros erudi-
tissimos: qui me parcharum habent precipue michi occurrebat iuxta auctoritatis digni-
tas cui potissime hoc eriguum opusculum dedicare desiderem. Quare vehementius pe-
to ut que tua in me ab ipsis precundiis semper fuit pietas: hoc tui alumnus munuscu-
lum suscipias in tuam clientelam/et tutelam ascribas. Induatur (queso) tuo militari

insignio. Quod si effectum curare dignetur tua immensa in me benignitas: id est quod obtretratorum inimicitias formidet: immo sub tuo Marte militanti nobis: herba (ut dici solet) dare cogentur vel inuicti non deerunt. (lat noui) homeri anastiges: zoll: emunc tenaris tritici: qui supercilis fronte rugosa arcuantes: hoc opusculū (aquislinis oculis perreatum) aceto (ut dicitur) perfundere: theoni no dente robere: et thia ptefigere (quis coznit scorpis) neruos intendent oēs sursum neq: deerūt (spero) equissimi quintisii/aristrachi / s mecenates: qui hoc opusculū (equo examine trutinatū) creta (ut aiunt) sūt notaturi. Creat igitur tandem totiens amicus flagitatu tui militaris insignis stemmate decoratu: hoc opusculū in euum (ere peremnius) posteris euoluendum. Id quod efficiat (opto) ille a quo omne bonum omne validum: omne perfectū procedit. In quem felicissime valeas meum dulce decus et presidium.

**Stanbysgi ab edendi formidine dehortantis
Hexasticon.**

Idud opus quāq: carpat nasurulus effrons.
 Septam perge viam/ ne ciacula extimeas
 Arma parantur enim/ tutus tam fortibus armis
 Militeq: inuictro (quo lubet) ipse meas.
 Quid refert (quū docta cohors tua dicta probabit)
 Laceret si inuidulus: nil tibi obesse potest

C Ad litterariam anglie militiam tetrasticon.
 Certe quid exterius post fers tui opuscula alumni.
 Anglia: an inuideas comoda tanta tuis:
 Iudice te/ pueris si mille volumina vokias
 Hoc tamen vilius non reperitur opus.

C Contra inuidulos hexasticon.
 Inuide quum inuidia ringas (ego rideo) soli
 Pena tibi inuidia est. inuidus esto tibi
 Estuat inuidia/ rurget/ peccus male sanum.
 Eructa inuidiam: rumpe vel inuidia
 Jecitro inuidias. videas quod que tibi visa
 Nolles: ne inuideas mēme videre caue

Nota auctozū quoz tutela hoc opusculū cōfirmatur

C Cicero. Quintilianus. Iulianus. Plinius. Valerius. Maximus. Iulius. Cellus. Quintus. Curtius. Citius. Linus. Valla. Salustius. Virgilius. Horatius. Quidius. Marcialis. Statius. Iunialis. Terentius. Plautus. Fortius. Pyromedus. Deru. Plutianus. Minutius. Sulpicius. Augustinus datus.

De concinnitate grammatices:

Uerbum cum recto casu/quinto de coheret
persona & numero/docet vt maro/marce doceto

Uerbum cum suo nominatiuo siue vocatiuo casu in duobus coherere de-
bet/persona et numero/vt maro docet/o marce docete

Cum substantiuo concordat mobile casu.

Et genere & numero bonus vt vir femina pulcra.

Adiectum cum suo substantiuo in tribus concordare debet in casu/genere
et numero. vt bonus vir/pulcra femina.

Antea cedenti debet quadzare relatum

Substantis/genere. & sic persona numeroq;

Relatiuum substantis cum suo antecedente in tribus concordare debet/in
genere numero et persona.

Cum substantiuo iungi comitante relatum

Vult contingentis/genere & casu numeroq;

Relatiuum accedentis cum substantiuo sequente concordabit/in casu/ge-
nere et numero: vt sum pallidus quales sunt amantes.

Cum rectus situs est inter verbum atq; relatum

Substantis/querens infinitum de erit illud

Eius quem verbum casus post se flagitabit

Cum intersit nullus tunc rectus verbo erit illud

Si impersonale est verbum cui iungitur/illo

Tunc casu id ponas quem impersonale reposcit.

Quum noiatiuus casus est situs inter relatiuū substantis interrogatiuū
aut infinitū & verbū relatiuū interrogatiuū aut infinitū erit eius casus quē ver-
bū post se regit. Quid si noiatiuus inter relatiuū interrogatiuū aut infinitū et
verbū intersit/tūc illud relatiuū interrogatiuū aut infinitū erit noiatiu⁹ ca-
sus sui & verbū cui relatiuū interrogatiuū aut infinitū iungat/fit impersonale/
tūc relatiuū interrogatiuū aut infinitū erit eius cas⁹ quē impersonale postulat

A verbo haud semper quis que comitante rigeretur

Sed de infinito quandoq; modo comitante

Nunc a participio/nunc nomine/nuncq; gerundo

Nunc ex aduerbo/nunc preposito sibi iuncto

Nunc fixo quadzarat genere & casu numeroq;

Ponitur & sexto casu quandoq; soluto

Intellecto siue expresse participante.

Hoc nomen quis que nō semper a verbo sequente regitur sed interdū ab in-
finitiuo modo comitante/vt apud Cicero nē. Quib⁹ voluisti me agere gratias
egi. Aliqñ a participio. Cicero. Quibus rebus adductus rem causāq; defende-
rim. Aliqñ a nomine. Cicero. Cuius cū patre magna tibi fuit amicitia. Aliqñ
a gerundio. Terentius. Que nunc rorandi non est locus. Aliqñ ab aduerbio
Cicero. Cui vtrū obuiū procedā incertū est. Aliqñ a prepositione sibi appo-
sta Cicero. Quid dulcius quā habere quo cū oīa audeas sic loqui vt trēh. Ali-
qñ cū substantiuo in casu/genere/numero iungitur. Salustius. Nos nū im-

Licet

*Terenti⁹
Cicero
Salustius.*

Whitney

J.iii.

petis neq; diutius petimus quare rerū causa bella atq; certamina oīa inter mortales sunt. Aliquando ponitur in ablatiuo casu absoluto/expresse partici pio vel intellecto. Cicero de amicitia. Quid mortuo me ad scenolā contali.

Cicero.

Si bñas inter rectos numerum varidzum

Qui spectant ad idem verbum medium est aliquando

Idre cō quadret (raro Quis) comitanti

Quando verbum est mediū inter duos nominatiuos diuersorū numeroz ad idem spectantes illud verbū aliquando (quāuis raro) cum nominatiuo se quente quadzare potest. vt in illo Terentiano. Imantium ire amoris reinte gratio est. Propheeta in psalmo. Mandata tua meditatio mea est.

Terenti.
ppheeta.

Mobile si quando medium est inter duo fixa.

Diuerſi generis que ad rem refertur eandem

Id fixo quadzet raro Quis comitanti.

Quando adiectiuum est situm inter duo substantia diuersorū generū ad idem spectantia illud adiectiuum cum sequenti substantiuo aliquando Quis raro conuenire potest: vt in sacra scriptura. Postq̃ gustauit archi riclin⁹ aquam vitum factum.

Diuerſi generis si inter duo fixa relatum

Substantis medium est si sint communia vtrius

Illud tunc fixo poterit quadzare relatum

Si in propriū est alterum huic semper coniunge relatum

Quando relatiuum est medium inter duo substantia diuersorū generū si appellatiua sint: relatiuū cū vtrius substantiuo conuenire potest: vt apud Cicero nem p̃mo tusculanarū questionū. Studio sapientie que philosophia dicitur. Sui alterum substantiuū est propriū relatiuū cum illo semper concoz dabit. Valutius. Est locus in carcere quod Cullianum appellatur hoc pre ceptum tam dateri. Ascensu q̃ seruū est.

Cicero.

Valutius

Ad totum sensum p̃euntem quando relatum

Substantis referas vel mobile/ponito neutro

Singlari numero sic persona quoq; terna

Si ad varios sensus referas plurale erit illud

Quando relatiuum vel adiectiuum ad totam orationem p̃cedentem re fertur in neutro genere singulari numero/et tertia persona ponitur: vt in illo Terentiano. Ego quoq; vna p̃reo: quod michi chatius est. Si in ad duas vel plures orationes referatur erit pluralis numeri. Cicero in epistolis. Mercoz ne aut eripiat a nobis causa regia aut deferatur quozum vtrumq; minus ves lin non facile possum existimare. Exempla de adiectiuo. Valutius in ingne thimo. Nam vi quidem regere patetiam quamq; possis: et delicta corrigas ta men oportunum est: futurum committere / aut furtum consentire equo sup plicio sunt digna.

Terenti

Valutius

Ad totum sensum verbum si quando refertur

Vel vocem quamuis que sumpta est materialis

Personae id terne singularis erit numerosq;

Ad varios sensus vel voces materiales

Si quando referas verbum plurales erit illud

Converbis referatur ad totā orationē precedentē vel ad orationē quam-
cūq; materialiter sumptā verbū erit tercie persone & singularis numeri. **Da-**
lusi. Frustra autē niti & nihil aliud se fatigando: quā orbi querere est ex-
treme demencie. **A** est vocalis. Ego est pronomen. Qd si ad varias orationes
referatur vel voces materiales referatur verbū erit pluralis numeri; vt **Bo-**
nā samā cuiq; detrahēre aut detrahentē libetere audire sūt eque dānabūla. **L-**
cero. Quasi enim ipsos induxi loquētes: ne inq̃t: in quā sēpius interponerem;
Ad eorum sensum comitantem quando refertur

Demonstratiuum singulari id ponitur neutro

Si ad varios sensus referas plurale erit illud.

Quando pronomen demonstratiuū ad totā orationē subsequētē refert
erit singularis numeri & neutrius generis. **Terentius.** Nā id arbitror appi-
me esse utile: vt ne quid nimis. Quod si ad varias orationes referatur erit plu-
ralis numeri. **Terentius.** In hec dicent mihi. Inuitus scilicet cogit.

Rectus vt esse potest verbo quandoq; relatum

Sic adiectiuo fixum esse potest aliquando

Quem admodum relatiuum potest esse nominatiuus casus verbo sic potest
aliquando esse substantiuum adiectiuo. **Licero/de amicitia.** Nihil enim stab i-
le est quod infidu est.

In genere orate neutro quandoq; reponi

Substantiuato siue fixo motu esse possit

Adiectiuum siue substantiuo positum aliquando non inueniunt in neutro
genere substantiuato locabitur. **Terentius.** Equum postulat.

Adiectiuum iunctum cum sensus nominis huius

Res/genere in neutro substantiuato aliquando

Orate ponas: hoc nomen res remouendo

Adiectiuum cum significato huius nominis res coniunctum uenisse in-
terdum in neutro genere substantiuato (hoc nomine res omisso) poni potest.

Virgilius. Non omnia possumus omnes.

Quum duo conueniunt fixa aut plura immediate.

Que spectant ad idem casu ponentur eodem

Quotiens duo aut plurius substantia immediate conueniunt que ad idē
pertinent in eodē casu ponentur. **Virgilius.** Formosū postor corq; don arde-
bat alexim. Delicias dñi. Et accidit appositio figura. que est continua consū-
ctio duorum substantiuorum quorū alterum declarat alterum. **Virgili.** Pa-
te mee vires mea magna potentia totus.

Aut participium participiue q; locatum

In genere adungi tantum fixo comitantē.

Omne nomen participiū & participiue positū cū substantiuo sequente in ge-
nere tantū cōuenire debet: vt aliq̃s virozū: participiue positū: vt distributiū.
Virgi. Nulla tuarū audita mihi nec visa sorozū. **Interitiuū:** vt quisq; deorū
est. **Interrogatiuū:** vt quis hoīm. **Comparatiuū:** vt dnozū fratruū maior est ma-
ius. **Superlatiuū:** vt maxima natanzū pietas. & sic de ceteris.

Singularis rectus collecti que aliquando

Post se subungi verbum plurale uenisse

Quod cum intellecto recti non voce coheret.

Actūs casus singularis nōis collectiui verbū plurale aliq̃ post se orate
habere potest. **Virgilius.** Pars in frustra. **Sciant.** Illud verbum **Sciant** cum

Dalusi?

Licero

Terenti?

Terenti?

Terenti?

Virgil?

Virgil?

Virgil?

Virgil?

(quod est pars) sed cū intellecto (qđ est aliđ) cōuenit. Et accidit synthetis figura
qđ est attributio p̄prietatis (hoc est verbi adiectiui vel relatiui) sub diuerso g̃re
aut nūero/ vni vel pluribus copulatis/ qđ non fit gratia vocis: sed significati.

Nominis interdum collecti siue epycenti

Et vocis sumpte cuiusuis materialis

Intellecto non voci vult mobile iungi

Atq; relatiuum tantum genere in numeroq;

**Adiectiui (tamen relatiui) interdū in genere & numero cū intellectu & voce
nominis collectiui. epycenti generis cuius vocis materialiter sumpte pulces con
uenit: vt in illo Virgiliano Pars hominū validi. Intra feta lepus grāuida.
Passiui est quod desinit in r. et ea dempta redit in actiuum.**

Virgili.

Vini vel plures recti quos copula nectit

Subiungi post se verbum plurale reposcunt

**Duo vel plures nominatiui coniunctione conneri verbū plurale flagitat
vt virgili & horatius contemporanei erunt.**

Copula que nectit duo plura vt fira requirunt

Pluralis numeri sibi mobile siue relatum.

**Duo vel plura substantiua coniunctionem connera adiectiuum vel relati
uum pluralis numeri flagitant: vt oēs fratres & pylades qui amicissimi fuerunt
memoria (inter ceteros) maxime sunt digni.**

Lum (sepe adiuncto) vult & vice poni aliquando.

**Hec prepositio cum (ablatiuo sibi adiuncto) loco cōiunctionis & aliquando
ponitur: vt in illo Virgiliano. Remas cum fratre quirino mea dabant.**

Si iungi adiectum contingat siue relatum.

(Copula que nectit) variis fixis animatis

Quorum aliud generis maris est: aliud muliebris

Vel neutrius: erit maris adiectum atq; relatum

**Quando contingit adiectiuū vel relatiuū referri ad diuersa substantia aīa
ta cōiunctione copulata/ quorū aliud est maf. ge. aliud fēi: vel neutrius/ tūc ad
iectiuū vel relatiuū erit maf. ge. Virgi. Iulianūq; patrēq; meū iurtaq; creusa.
Alium in alterius mactato sanguine cernā. Idem. Superest ne creusa aīa
niūsq; puer quos oēs vndiq; graui/ circūderant acies. Et accidit cōceptio figu
ra h̄ est adductio indignitatis ad dignū. fit autē genere nūero & psona qđ mascul
inuū genus cōcipit feminū & neutriū: & feminū neutriū. Et qđ pluralis nūerus
cōcipit singulare. Sūt prima persona cōcipit secūdā & terciā: & secūda terciā.**

Idem.

Si iungi adiectum contingat siue relatum

(Copula que nectit) variis fixis animatis

Quorum feminei est aliud/ neutrale aliudq;

Femineo pones adiectum siue relatum

**Quando contingit adiectiuū & relatiuum referri ad diuersa substantia
animata coniunctione connera/ quorū aliud est feminini generis/ aliud neutri
adiectiuū siue relatiuū erit feminini generis: vt ancilla et mancipium sunt mo
rigere eedemq; frugales.**

Pueris fixis si mobile siue relatum

Copula que nectit iungatur non animatis

²
**Cuiusvis generis sunt/plerumque erit illud
Neutrius generis tunc mobile siue relatum**

¶ Quando adiectiuum vel relatiuū iungitur diuersis substantiis non an-
tatis conjunctione conuenit cuiuscunque sunt generis vel diuersi vel eiusdem
adiectiuū vel relatiuū vt plurimū est neutrius generis. Salustius. Diuiste
decus/gloria in oculis sita sunt. Terentius Spes opelq; in te vno sunt sita.
Virgilius. Arcum fregist; & calamos que tu donata vidisti.

Salustius
Terentius
Virgilius,

**Ad rectos verbum diuersos quando refertur
Quorum alius prime est persone/aliusque secunde
Vel terne verbum/in persona ponit prima**

¶ Quotiens verbum ad diuersos nominatiuos refertur, quorum alius est pri-
me persone/alius secunde vel tertie, verbum erit prime persone: vt tu et ego te
gimus. Ego & ille scribimus.

**Ad rectos verbum diuersos quando refertur
Quorum alius terne est persone/aliusque secunde
Illud tunc verbum in persona pone secunda**

¶ Quando verbum ad diuersos nominatiuos refertur, quorum alius est secunde
perone/alius tertie, verbum ponetur in secunda persona: vt tu & ille scribitis.

**Quando relatiuum fixa ad diuersa refertur
Quorum aliud est prime persone/aliusque secunde
Vel terne/prima in persona pone relatum**

¶ Quando relatiuū refertur ad diuersa substantia antecedentia / quorum
illud est prime persone/aliud secunde vel tertie, relatiuū erit prime persone: vt
ego et tu qui ab ipsis crepundis amauimus.

**Quando relatiuum fixa diuersa refertur
Quorum aliud terne est persone/aliusque secunde
Tunc relatiuum in persona pone secunda**

¶ Quando relatiuum refertur ad diuersa substantia: quorum est secunde per-
sone/aliud tertie, relatiuū erit secunde persone: vt tu et frater qui vterini estis
mutuo amare debetis.

**Ad rectos verbum diuersos quando refertur
Vel diuersa ad fixa adiectum siue relatum
Interdum recto verbum tu proximiori
Et fixo iungas adiectum siue relatum**

¶ Quando verbum refertur ad diuersos nominatiuos vel adiectiuū, aut re-
latiuū ad diuersa substantia, verbum quandoque proximiori nominatiuo/siue
adiectiuū aut relatiuum proximiori substantiā quadrabit: vt hic illius arma
hic curuus fuit. Et ei sunt et ego. Contristatus est rex & ois hierosolyma cum
eo. Aut ego/aut tu qui portor es/id efficies & accidit zeugna q̄ est reductio vni?
verbi adiectiuū vel relatiuū ad diuersa substantia.

**Sepe relatiuo connectitur antea sedens
In casu ornat: verbo adiectoque relictis
Itaque relatiuo vult postpone antea sedens
Orato;/quod preponit quandoque porta.**

Ad rectos vbi dicitur siue fixa
Cicero relatiuum fixa ad diuersa refertur

In constructura vel idem antea cedens.

In de suum casum soluas valentis de inquit.

Valla
Cicero.
Virgili?

Antecedens sepe numero cum suo relatiuo in casu ornatissime coniungitur relictis verbo & adiectiuo & oratores (autoze valla) relatiuo postponunt antecedens. Cicero. Pro ligario: sed hoc non concedo vt quibus rebus gloriemini tu vobis eisdem in aliis reprehendatis poete tamen ahs interdum preponunt Virgilius. Urbem quem statua vestra est. Et in constructione (vt idem valla inquit) vel idem nomen repetimus vel in debitum casum resoluemus vt in illo exemplo. Urbem quem statuo vestra est / sic construendum est supple vrbis quam vrbem statuo est vestra. Vel sic. Urbem. i. vrbis / quam statuo est vestra. Et sic in omnibus aliis casibus est secundum quosdam accidit antethesis: que est casus pro casu positus.

Ann quis qui quociens (vel natis) immediate

fixum coniunctum est: casu illi iungito fixum

Cerenti?
Idem.

Quociens substantiuū immediate est nō coniunctum cū hoc nomine quis qui cum suis compositis / siue relatiuum / siue interrogatiuum / siue infinitiuū sit: substantiuū ponetur in eodem casu cum hoc nomine quis qui vel suis cōpositis. Cerentius. Quod remedium eius in veniam iracundie. Idem. Quā causam reperient demitroz.

Toti diuiso in partes iungas vbi verbum.

Cum toto partes casu ponentur eodem.

Partibus at verbum iungens totum genito des

Quando verbum iungitur ad aliquod totum / in partes postea diuisi / partes cum suo toto in eodem casu ponentur: vt puelle legunt flores / ista violas illa rosas. Quod si verbum cum partibus iungatur / totum ponetur in genitiuo: vt puellarū ista violas / illa rosas legit. Et accidit figura prolepsis que est attributio proprietatis toti diuiso in partes suas.

Excludetur q̄ coniunctio sepe venisse.

In quartum vocem mutando que esse videtur.

Recti / infinitiuūq̄ modum verbum sibi iunctum.

Temporis eiusdem quod si illa expressa fuisset.

Cicero.
Cerenti?

Hec constructio q̄ apud latinos autores sepe venisse excluditur mutando dictionem que videtur esse nominatiua casus in accusatiuum / et verbum sibi coniunctum in infinitiuū modum: eiusdem temporis cuius fuisset / si illa constructio q̄ exprimeretur vnde quum barbari dicunt / gaudeo quod tu vales. Latine dicunt gaudeo te valere. gaudeo q̄ tu adueneris. Latini dicunt te aduenisse gaudeo. Cicero in epistolis. Vitam mihi acerbam esse puto. Cerentius. Quum gnatum tuum est amare.

Exprimit interdum quod purus sermo latinus.

Quando quia signat: vel propterea preit illud.

Vel capiti iunctum sensus epistolici de.

Hec constructio q̄ interdum apud latinissimos expressum inuenies / vel q̄ sumitur pro quia / vel propterea illi preponitur / vel quando ponitur in principio epistolici vel sententię. Cicero ad hirtium. Agebat etiam molestiam / quod magna sapientium: cūsumq̄ bonorum penuria iam in ciuitate esset. id est magna. & Remini enim dubium est: vt inquit valla q̄ per quia resoluti. Cerentius. Propterea q̄ seruiebas mihi liberaliter. Cicero. q̄ autem scribis: quid de exitu bellis sentiam: magis consilium petere possum / quam alius dare.

De constructione nominum.

Possessum flagitat possessoris genitium.

Eius loco possessum sibi iungi

Et, casu genere & numero secum sub eodem

In de loco geniti poscit quandoq; datium

Romen significans possessionem regit genitium sui possessoris vel eius possessum in eodem casu genere et numero sibi coherens: vel loco genitui poscit (interdum) datium: vt hic est fundus patris/vel patris/vel paternus.

In de loco geniti poscit quandoq; datium

Possessi interdum possessor vult genitium

Romen significans possessore regit interdum genitium rei possesse, & quādoq; loco genitui regit datium: vt sum dominus huius fundi/vel huius fundo.

Romen significans affinem/sive p̄esse/

Adque aliquid dictum/ necnon consanguinitatem.

Exposcit post se casum/ iungi genitium

In de loco geniti poscit quandoq; datium.

Romen significans affinitatem/consanguinitatem/p̄eeminentiam: vel nomen ad aliquid dictū regit post se genitium/vel loco genitui regit aliquando datium. vt chremes socer p̄amphil/vel p̄amphilo/idem pater gliceris/vel gliceris. hanibal dux exercitus carthaginiensis vel exercitus carthaginiensis: p̄ceptor huius discipuli/vel huius discipulo. Seruus domini/vel domino.

Romen significans excellere vult genitium

Pondus materie mensura rei q;

Romen significans excellentiam/regit solum genitium: vt rex regū domini dominantium. virgo virginum. Similiter pondus regit genitium materie/vel libra troci/seu selibra piperis. talentum auri. Item mensura regit genitium rei mensurate: vt modius tritici/congius vini/virga pannis.

Exposcunt genitum verbalia nomina cuncta

Cum deriuatis que substantiua locantur

Romina verbalia et eorum deducta que substantiue ponuntur genitium regunt: vt cultor virtutis philosophus/nutrix sanitatis temperantia/legamē doloris consolatio/ornamentum capitis capilli/expectatio miserorum felicitas cum multis aliis.

In genitum mutant quartum verbi/genitum quem

In verbi quartum soluas/verbalia quedam

Finite in toz/lor/trix: pro us que sequentia sumpta

Ans/ens tus/sus/rus/gus/ius/bus/id⁹/r⁹/oz/& cus

Posceps/ar/ex/ur/(quum actiue signat)et osus

Quedam nomina verbalia mutant accusatiuum sui verbi in genitium/qui genitiuus in accusatiuum sui verbi resolui potest: vt est amator vini. id est amat vinum. Et de sunt terminationes verbalium que sic construuntur. Toz/ vt amator vini. Doz/ vt defensor nobis. Trix. vt epulatrix vitiolorum. Ans/ vt sperans minari. Ens. vt appetens alieni. prudens & impudens sciri. Tus/ vt expect⁹ & interpret⁹ rerū. Dus/ vt phylus sui. Fus/ vt perplexus hui⁹ rei. Gus/

vt prodigus infimorum/indignus auxilii. Ius/vt pfectus vel infectus futuroꝝ
Mus/vt nutritiuus morbi/incentiuus mali. Idus/vt cupidus pecunie. Ius
vt ignarus vite. Q/vt memor beneficii. Lus vt parcus suarū rerū. Pos/vt
impos incepti.compos animi. Lepus/vt particeps laborꝝ/præceptus libidinis. Ap
vt capax doli.rapax alieni. Ex/vt iudex rex capitaliū. Ux/vt dux facti. Plus
(quando actus significat) vt ambitiosus dignitatis/studiosus poetices.

Ista petunt genitum solers expers liberalis

Fertilis atq; rudis/sterilis reus instar & expes

Valla

Ista nota solers/expers/liberalis/fertilis/rudis/sterilis/reus/expes / & in
star/indeclinabile(qd autoꝝe valla) ad quātitatē significat:regūt gñi: vt Do
lers rerū/expers sceleris/liberalis pecunie/fertilis frugū/rudis grecarū lettera
rū/sterilis herbarū/reus furti/expes salutis. Instar montis.

Effectuum cause genitum vult efficientis

Formalis/vel finalis/vel materialis

Pro contra effecti cause possunt genituum

Effectū postulat gñi cause tā efficiētis/formalis/materialis/ & finalis. Et
diuerso. Cause p̄dicte effecte gñi postulat. Cause efficientis: vt laus victorie:
& victoria laudis. formalis/vt mons in tre magnitudinis / & mira magnitudo
mōtis. Materialis: vt agger lapidū/ & lapides aggeris. Finales: vt spes p̄mii.
& p̄mii spei. libido amoris/ & amor libidinis. opus utilitatis/ & utilitas opis.

Efficiētis possit (quandoq;) animatus

Vel possessiuum/vel (pro arbitrio) genituum

Parcet se genitum raro possit sibi forma

Sed possessiuum aut sextum cum prepositiuo

Ad que aliquid factum vice depossit genitui

Ilius ob quod sic possessiuum sibi iungi

Efficiētis (qñq; hoc est in rebus animatis) postulat indifferenter gñi vel
possessiuū effectū vt poesis virgiliū vel virgiliā. Et idem forma materie raro
gñi sed vel possessiuū vel ablatiuū cū prepōne possit: vt annulus aureus/vt
ex auro. Similiter ad al. qaid factū (hoc est qd ad vñ alicuius rei fit) loco gen
tius possessiuū sibi iungi possit: vt dom⁹ carbonaria: que carbonibus reponēdis
fit domus ceruissaria / ceruissaria tozia / penaria / lignaria. cerotū lutoꝝium. coꝝum
atramentozium. theca pennaria.

Contenti in se vult genitum vas quodq; liquozis

Que si sit vacum/capendo illi tamen aptum

Vult possessiuum sibi iungi non genituum

Pnomina vasoz volunt post se gñi liquozis in se continent: vt cappa vini
amphora ceruissie/cadus olei. Sed si huiusmodi vasa vacua sint: ad liquozes
tamen recipiendos apta non gñi sed possessiuum illius liquozis flagitant: vt
cappa vinaria/amphora ceruissaria/cadus olearius.

Post possessorem signans laudem debecus de

Grammaticus genito possessum & mobile iungit

Pul: cres ozator sexto cum iungit verumq;

Historicus sexto dat possessum atq; poeta

Ex possessori coniungit mobile casu

Possellum et genito ponit quandoq; poeta

Et possellozi nonnumq; mobile iungit

¶ Posselloz regit gtr sui posselli significatis laudē vel deder. vt bte magni genti: quē loquedi modū quattuor modis essent auctores. Primus est grama-
ticus: cū substantiū laudē aut deder. significās cū suo adiectiuo in gtrō casu
ponit: vt puer prestāns forme. Secundus oratorius: qñ substantiū hmoi cū suo ad
iectiuo in abltō ponit: vt puer prestāti forma: hic modus vltatius est ceteris
et venustior. Tertius est hystoricus: qñ substantiū hmoi in abltō ponit: et adiecti
uū cū possessore conuenit: vt puer prestans forma. Quartus est poeticus et licē
tiolus: qñ hmoi substantiū ponet i gtrō: et adiectiuū cū possessore cōnectit: vt pu
er pās forme virgilius. Virtute infelix animi. Idē. D pās animi iuuenis

Virgilius.

Possellum partem signas quauodq; poeta

In quarto ponit connectens mobile toti

Sic nouit id causa refugit quod sermo solutus.

¶ Quando possellum laudem aut dederus significans / significat etiā partē
alicuius totius poeta interdum licet (licentio se) ponit partem (metri causa) in
actō / adiectiuū toti connectens. Virgilius. Pympha nuda genus / sinus colle
cta fluentis. Illum tamen loquendi modū in soluta oratione refugit orator et
accidit. Synecdoche figura est que attributio partis ad aliquod totū sub pro
prietate verbi vel adiectiuū. Vel synecdoche est quando proprietates partis: hoc
est verbum vel adiectiuū cū toto conuenit: et pars in actō ponitur: vt sum al
bus faciem: doleo caput. Et est alia synecdoche indirecta tamen qñ pars non
est de essentia totius: vt apud virgilium. Proculius sancte victas.

Virgilius.

Virgilius.

Quum precii nomen coniunctum est immediate

Fixo / tunc petit id fixum precii genitiuum

¶ Quando nomen rei precii significans immediate cū alto substantiuo con
iungitur: illud substantiū regit genitiū illius precii: vt panis triū denarior.

Artificem signans operis raro genitiuum

Sed posselluum vult / ars sic artificisq;

¶ Nomen significans artificem expetit posselluum operis: et rarissime gtr: vt
sutor / vestiari / sartor / calceari / textor / stragularius / faber / lignarius / fulgo / cra
rius. Similiter hoc nomen ars possit posselluum artificis et non genitiū / vt
ars textoria fullonaria / cinctoria.

Lum substantiuo quotiens venit immediate

Temporis aut spaciū nomen ponē genitiuo

Vel possessaro posselluum sibi si sit

Pro posselluius sed diminuentia ponas

Maxime in iis que annis subsistunt parua tenellis

Itis nominibus semper genus id reliquisq;

Non posselluum sed iunge dies genitiuum

¶ Quoties cū nō substantiuo immediate cōuenit nomē significās tēp / aut
spaciū / tūc illud substantiū vult indifferēter gtr tēp aut spaciū: vt er posselli
nū (mō posselluiū habet) vt iter vni / dies vt diurnū / iter vnius mēsis / duorū
vel triū mensū / vel iter menstrū bimestre trimestre. Latitudo vnius pedis /
duorū pedū / pedalis vel bpedalis. Transito vnius digiti / vel vnius pollicis
digitalis vel pollicaris. Sed in iis que tenellis parua adhuc subsistunt annis
(autoze valla) posselluorum loco diminutius vtinur: vt puer vnius anni /

duorum/trium/quattuor annorum/vel puer anniculus/bimulus/trimulus/quadr-
mulus/uniuſ anni/vel anniculus pullus/porc^{us} uniuſ anni/vel anniculus/puella
uniuſ anni/vel annicula. In huiusmodi tñ nominibus q̄ teneris annis adhuc
parua ſunt: & id genus aliis/ genitiuſ huius noſis dies et non poſſeſſiuſ. Vi-
tamus. vt puer uniuſ diei duorum dieruſ: non autem diurnus/biduamus.

Quando loci nomen ſequitur fixum immediare

In poſſeſſiuum id mutatum iungito fixo.

Fixum poſſeſſor ni ſit/ raro ingenicituo.

Donitur/ ſexto nunq̄ cum prepoſitio

**Quando immediate poſt nomē ſubſtantiuū ſequit nomen loci/ pulchre illud
nomen loci in poſſeſſiuū mutatuſ cū ſubſtantiuo precedente connectetur: vt cō
ſul romanus viniſ creticū legati hylpani. Elephantī arabici/ fraga montana
in al. a puſtica. Et rariffime poſt hmoi nomen uſurpatur gñs: niſi quū ſubſtan-
tiuū eſt poſſeſſor illius loci. vt Rex anglie. Archidux burgundie. In quibuſdā
tñ appellatiuis indifferenter uſurpatur gñs vel poſſeſſiuū: vt prefectus v-
bis/ vel bybanus/ conſuetudo forē ſis vel fori. Mos patrius/ vel mos patrie.
Et nunq̄ ablatiuſ: vt dīrgilius mātuanns non de mantua. Thomas aqui-
nas: non de aquino. Scolasticus pitauſus/ non de pitauſia.**

Partem quod ſignat nomen poſt ſe genitiuum.

Totius petit/ aut poſſeſſiuum ſibi iungi.

Sed partis poſcit pars dumtaxat genitiuum

**Nomen ſignificans partem vult genitiuum totus/ vel eius poſſeſſiuum in
differenter vt capud hominis vel humanum/ corua bouis vel bavinum. Pars
tamen ſui partis genitiuū tantū regit & non poſſeſſiuum vt frens capitis: non
capitalis/ planta pedis: non pedalis/ digitus manus: non manualis.**

In poſſeſſiuſ intelligitur genitiuus

Totius petit/ aut poſſeſſiuum ſibi iungi.

Et cui nonnunquam fixum ſtructurum appoſitue.

**In omni poſſeſſiuo intelligit gñs caſ^{us} ſui primitiuū/ cui referre licet adfecti
uū relatiuū: & aliqñ cōnectit ſubſtātiuū per appoſitionē. vt apud ouidiū. Tu
mea deſuctida molliter oſſa cubare. Idē. Non mea ſcripta leges/ q̄ ſūmor^{us} ad
hyſtrū. Et regū. iiii. Tulit filiū meū de latere meo ancille tue dormientis.**

**Ouidius.
Item.**

Vult particiuium particiueq̄ locatum.

Omne ſibi nomen geniticum/ quartum de preunte.

Inter/ vel ſextum cum prepoſico ex ſibi iuncto.

**Omne nomē particiuiū: & particiue poſitū/ vt diſtributiū/ interrogatiū/
inſinitiuū cōparatiuū & ſuperlatiuū/ & oē nomē numerale tā cardinale q̄ ordi-
nale regūt genitiuū caſū vel actiū cū inter/ & ablatiuū cū ex. Exempla partici-
ue: vt aliquis/ ciuiū/ inter ciues/ vel ex ciuib^{us}. Diſtributiui: vt ſlibet iſtorū/ in-
ter iſtos/ vel ex iſtis. Interrogatiui: vt Quis illoꝝ/ inter illos/ vel ex illis. Inſi-
niti: vt quicuq̄ deſtrū/ inter vos/ vel ex vobis. Cōparatiui: vt fortioꝝ manuū
inter man^{us}/ vel ex manib^{us} eſt dextera. Superlatiuū: vt fortiffim^{us} grecorū/ inter
grecos/ vel ex grecis fuit achileis. Numeralis cardinali: vt vnus militū/ inter
milites/ vel ex militibus. Ordinalis: vt primus oīm/ inter omnes/ vel ex oīb^{us}.**

Diſſimilis ſimilis quando ad moꝝes referuntur.

Expoſcunt genitiuum/ quando ad formam quoq̄ ternunt.

Similes & diſſimiles qñ referunt ad moꝝe regūt gñm/ qñ aut ad formā dñm

(autoze dyomede) Ceren. Dñi similis es. Virg. Similes sic matribus hedos.

Lecurus cum dubius sic sollicitusq; securus.

Efflagitant genicum aut sextum cum prepositiuo

Hec nomina certus/dubius/sollicitus/ securus regunt genitiuū vel ablatiuū cum prepositione/ vt cum certus huius rei vel de hac re.

Diuicias signans vel egestatem genitiuum.

Polcit vel sextum (quod rarius est) sibi iungi.

Romen significans copiam vel egestatem regit genitiuū vel interdū ablatiuū (quod rarius accidit) Copiam vt apud virgiliū. Quam diues pecoris nostra. De ablatiuo apud horatium. Diues agris. Virgil.
Horat.

Cum recto aut quatero coniunctum est mobile fixo.

Quod partitiue sine fixo est mobile sumptum

Pulcricius id ponas singulari in neutro aliquando.

Substantiuato/ ac eius fixum genitiuo.

Eiusdem numeri semper cuius fuit ante.

In constructura fixum adiectumq; soluta.

In casu genere et numero ponentur eodem.

Quando adiectiuū quod partitiue poni potest cū substantius in nominatiuo aut actō casu est coniunctū illud adiectiuū venuste in neutro genere singulari substantiuato aliqñ poni potest/ et substantiuū in genitiuo casu eiusdē numeri cuius fuit prius. Terentius. Si sensero te aliquid fallacie conari. Idem. Quid negotii istic est tibi. Idē. Quoduis oneris impone. Idē. Da michi hoc negotii. Idē minus spei est. Plurimū laborū suscipi. Et in constructione adiectiuū et substantiuū resoluentur in eodē casu genere et numero: vt plurimū laborū suscipi. i. plurimos labores. Ideo dixi aliqñ: qz quedā adiectiua que partitiue poni possunt non sic construūtur: qualia sunt oīa distributiua preter nullus: pro quo nil et nichil ponuntur. Etia cōparatiua et superlatiua: preter plus minus et plurimū. Etia numeralia tā cardinalia q̄ ordinalia.

Terent.
Idem.

Substantiuato tu nunq̄ ponito neutro.

Sufficiens magnam paruum maius quoz nullum.

Sed pro his sat multum plus atq; parum nihil et nil.

In constructura tu hec in auctiora resolues.

Hec adiectiua: Sufficiens/ magnū/ parū/ maius/ nullū nūq̄ ponuntur in neutro genere substantiuato: sed loco illorū: ista satis vel sat multū pl^{us} parū nihil et nil: in cōstructione ista in illa superiora resoluit. Virg. Nec sat ratiois in armis. i. sufficiens ratio. Ceren. Satis pericli cepti adire. i. sufficiens periculis. Multū ponderis. i. magnū pondus. Plus doloris. i. maiorē dolorē. Parū spei habeo. i. parūā spem. Nihil vel nih rei tecū habeo. i. nullam rem.

Virgil.

De constructione datiuū

Mobile quozq; datum signans asserre malum de

Lusus vult ternum/ aut vicinum conueniens de.

Aut inconueniens/ quedam et verbalia passum.

Que signant in his/ sic dus finita vel osus.

Et finita vius vel obobuius vel via ducta.

Dati uñ casu regunt adiectiua: que boni vel mali alieni afferre significas
 vt seruus/utiles/gratus/fidelis morigerus/ac acceptus dñs. Crapula extialis/pe
 rillera/inimica/perniciosa/letalis/iniqua/aduersa sanitati. Datiuñ similiter
 regunt significantia vicinitatem: vt ager vicinus/sinitimus/confinis/conten
 ginus/coniunctus/contiguus/proximus/propinquus vñb. Idem significā
 tia conuenientia vel inconuenientia vt lapis quadrans/apertus/cogruus/pdo
 neus/concoris/equus conforinus/consentaneus huic loco. Alia dissenteas/
 discors/dissona, contraria verbis. Similiter cōstrunt quedā verbalia q̄ passi
 onē significant finita in illis/in dus/vel in osus: vt pulchritudo amabilis oib?
 Tyrannus rigidus subditis. Aliena virtus formidolosa regibus. Similiter
 construunt deducta ab hoc noie via/vel ab hoc verbo obui: que in vius esse
 runt. Virgilius. Regna inuia vnus locus nemini peruius. Virgilius. Cul
 mater media sese tulit obuia silua.

Virgil:

Vtile quod signat/ vel delectabile honestum
 His vel contrarium commutes mobile pulchre
 In substantiuum casus (quandoq;) datur.

Quod substantiuum ediuerso mobile soluas

Romene adiectiuū significas vtile vel dññ/delectabile vel ingratiū hone
 stū vel turpe/pulcre: qñq; in substantiuū datiu casus cōmutari pōt/ vñlle/vt
 hoc est vtile vel cōmodū mihi/qđ pulcrius ē: hoc est mihi vñilitati cōmodo vt
 liero/dññ. vt hoc est mihi dññolū nociuū periculosu pulcrius. hoc est michi
 dñño nocumento vel detrimento periculo. Delectabile: vt hic sermo est mihi de
 lectabilis dulcis locūbus letus pulcrius hic sermo est michi delectamento/dul
 cori/iocunditate leticie. Ingratiū: vt hec verba fiunt mihi ingrata/acerba/mo
 lesta/pulcrius hec verba sūt mihi ingratitudini/acerbitati/molestie honestū
 vt duco hoc mihi honestū/decorū/ampiū/ornatū. pulcri? duco hoc mihi hone
 statū. decori/āplūdinē/ornamēto. Turpe: vt tu hoc putas tibi turpe vitupera
 bile/ignofiosū: pulchri?. Tu hoc putas tibi turpitudinē/vitupio ignominie.

Et possessiuū pronominis in vice sumptus.

Primati ternus casus quandoq; venuste.

Loco pronominis possessiuū non inueniunt interdu vsurpatur datiuus sui
 primatiū vt hic est aduocatus meus vel michi/diminuū caput tuū vel tibi.

De constructione Accusatiui

Nomina nulli regunt post se quartum propria vt.

Quatuorq; istis modis tamen assistant sibi quartum

Et vi prepositi mediantis/prepositi ve

Cum in se vim retinent/posita aut pro participante

Sive figurate refugit quod sermo solutus

Accusatiuum casum nulla nomina propria natura regunt. Quatuorq; tñ
 modis accusatiui sibi assistere pñt primo ex vi prepositiōis mediantis/hoc est
 quotiens prectio adiectiuū sequens significat illud ad quid aliqd sit: vt miles
 aptus pugne vel ad pugñā. Secundo qñ actiuā naturā prepositionis (vñde
 nascuntur) in se retinent: vt proximus hosti vel hostē. Tertio qñ pro partici
 piis sumunt: vt osus exosus perosus bella. i. odiens bella ignarus causas pre
 sciens futura. i. ignorans causas presciens futura. Nā cū genitiuo constructa
 non pro participiis sed pro verbalibus ponuntur. Quarto figurate hoc est p
 seuerdochen quando pars in accusatiuo ponitur v adiectiuum partis cū toto
 conuenit: vt pallidus facie. Sed hunc loquendi modū soli poete licenter vsur
 pant oratores vero refugunt.

De constructione Ablatiui.

Plenum vel vacuum: sic ornatum aut spoliatum.

Nomina que signat sextum poscunt sibi iungi.

Sepius ac genitum plenus petit atq; refertus.

Nomen sed sextum cum preposito simul absq.

Participans / licet vacuum quod vult genituum.

Ablatiuū casū noīa que significāt plenitudinē vel vacuitatē (auctore
valla: et nō gth plenitudine: vt Treber pcellis affricus / vela turgida
vento. Equus letus armis vacuitatē vt inferūdus ple immūps crimi
ne. Hīc cōstruunt noīa significātia orationē vel pūationē. vt ampli
us honoribus / clarus sanguine / opibus liberis nud⁹ vchibus / viduus vxo
re capt⁹ oruius. Sed hoc nomē plen⁹ (vt valla: scit Cicero ne fec⁹ gth
frequentius q̄ ablti regit sicut refertus q̄ est nomē q̄ tñ est participiū
(eodē auctore) ablti cū vel sine ppositiōe regit. Sicut hoc nomē vacuus
nō aliqñ cū gth cōstruit: vt apud Salustiuū ager aridus / frugū vacuus.

Valla.

Idem.

Sextum poscit opus non flexum quando necesse.

Signat / semper & est habeo nunq̄ sibi iungi.

Vult / et cum pones rem terno semper egentem.

Ac opus in recto in infinitus modus obstat

**Hoc nomē op⁹ idēclabile significās idē qd necesse regit post se ablti
casū / nūq̄ cū hoc sbo habeo (auctore dyomede) xūgit: sed ei⁹ loco cū hoc
sbo sū es tui / tūc res egēs ponit in dō: / hoc nomē opus in nō in ipedi
at q̄ infinitiū modū: vt mthl est op⁹ pecunia nō aūt habeo op⁹ pecunia.**

Dyomedes

Pignus et indignus sextum flagitant genitum de.

Sepius ac sextum / vel nominis in vice poscunt.

Infinitiuum quandoq; modum sibi iungi.

**Dignus et indignus regū gth vel ablti. sed vītatū ablti: vt sūz
dignus laudis vel laude Et nonunq̄ in vice noīs infinitiū modū sibi
affiliunt vt sū dignus amoze vel amare**

Sextum vel rectum cum quam vult comparatiuus.

Ultra sextum aliū regit excessumq; notantis.

**Comparatiuus gradus regit ablti vel noīatiū cū hac ppositiōe
quā: vt hector fuit fortior achille vel quā achilles. Et ultra illū ablti re
git aliū ablatiū dictiōis significantis excessū: vt sum altior te capite.**

Quos flagitat positus casus vult comparatiuus.

Atq; superlatus gradus ex vt significati.

**Comparatiu⁹ / suplatiu⁹ natura significati regūt oēs casus quos cor
positiuis regit vt sū pceptozi charioz condiscipulis ceteris.**

Macte petit solum sextum sine prepositiūo.

**Hoc nomē macte significās magis aucte tā in vto singulari q̄ plura
li dūtaxat declinatū regit ablti sine ppositiōe. Virgili⁹. Macte nona
ture puer sic itur ad astra Quir⁹. Turci⁹ libro. iiii. Mos qdē inacte Stuz
te estote (in qdē) q̄ pmiintelligitis san⁹ est fastidire regnū q̄ accipere.**

Virgilius.

Quintus.

Curtius.

Whitneytoni.

B. i.

Seiunctum signans deponit mobile post se.

Casum ablatium cum preposito preeunte.

Adiectiua significantia seiunctionem vel separationem regunt post se ablatium casum cum prepositione: vt liber a curis. Tranquillus a turba securus ab hostibus. Ociosus vel vacuus ab omni molestia/longinquus a mari peregrinus vel exul a patria. Terenti⁹ o geta quid ego a vobis alienus sum. Idem. Tu ociosus ab animo ille cura absumitur. cum multis id genus alijs.

Terentius.
Idem.

De constructione verborum.

Apponere similes sum/multaq; verba.
Passiva/et motum que signant siue quietum.

Addas que includunt in se motum latentem.

Exto foram iungas sic persistentia verbo.

Dictio quando sequens precientisq; ad idem referuntur.

Casus similes connectit hoc verbum sum es fui et multa verba passiva vt Eligor declaror fio vocor. Et verba significantia motu aut quietum: vt eo curro sto sedeo motum latentem in se includentia vt vivo morior nascor euado. Criso. similiter exo. et foram et significantia persistentiam vt persucro persito persisto maneo. Et hoc sum matu est intelligendū qđ dictio precedens & dictio sequens ad idē referuntur.

Regentia genitiuum.

Sum post se genitum casum vocis comitantis

Que possessorem signat iungi flagitabit.

Si laudem aut dedecus signet genitum sibi poscit.

Uel sextum/qui crebrior est magis atq; venustus

Hystoricus sexto dat possessum atq; poeta.

Et possessori nonnūq; mobile iungit.

Possessum et genito ponit quandoq; poeta.

Et possessori nonnūq; mobile iungit.

Hoc verbum sum es fui regit genitiuum casum dictionis significantis possessorem vt domini est terra. Quod si laudem aut dedecus significet regit genitiuū vel ablatiuum indifferenter: sed frequentius & venustus ablatiuum. Terentius. Nullius consilii sum. Valutius. Lucius. Catilina nobili genere fuit hystorziographi & poete dictionem laudem aut dedecus significantem in ablatiuo aliquando ponit & adiectiuum laudis aut dedecus cum possessore adiungunt: vt Ille est clarus ingenio. Et alij quando poeta ponit rem possessam in genitiuo et adiectiuū cū possessore connectit: et ille est prestans animi.

Terentius.
Valutius

Quarto vel genito structum dicit misereri.

Seruius/at genito aut terno sentit dyomedes.

Sed soli genito pro vsumatoze latini.

Quifero? eris (ut ait) dyomedes regit gentium vel dñm. & ut inquit
Seruus regit genti vel accusatiū sed ppo fritorio la finozū vfu cū geni-
eruo solo construitur sicut satago. Virgilius. Nil nostri miserere. Idē. Mi-
serere laboram tantozū. Terentius. Hic elima satagit rerū suarū.

Aucroesiungunt (sicut satago) misereri.

Obliuiscor ege? sic indiget ac reminiscor

Et agitant genitum quartum aut sextum sibi iungi.

Rarius a sciscunt ego indigeo sibi quartum

Obliuiscor reminiscor. Ego & indigeo regūt gentium actū vel abla-
tiū. Ego tamē & indigeo rarius actū regūt. Dyomedes. Reminiscor
facti factū & facto. Terentius. Ita sū oblit? mei. Virgilius. Poma q̄ dege-
nerāt succ? oblita ppoz. Cicero. ut Cuius inimicitias suscipiēdis obliuif-
cet. Salustius. Alterū alterius auxilii eget. Selli? noctū attricay. Pul-
ta ego. Virgili?.

Deposcūt genitum/aut quartū/memini atq; recozdoz.

Sed memozo significans memini poscit genitiuum.

Quartum vel sextum de preposito pzeunte.

Memini & recozdoz regūt genitiū vel actū. Teren. Facit ut ei? dici
memineris. Virgi. Numeros memini si verba tenerē. Idē. Si rite audi-
ta recozdoz. Sed memini qñ significat idē qđ memozo vel mentionē fa-
cio regit gñi actū vel ablatū cū pzeponē. Quintilianus. Neq; oīno hu-
ius rei meminit poeta. Idē alibi de qbus multi meminerunt. Cicero / de
amicitia. Tali lilii psona visa est idonea fuisse q̄ ad amicitia ea sp̄a dispo-
neret que dispersata est ab eo meminitet magister meus scenola.

De constructione datiu.

Acquisitue verbum vult omne locatum?

Cui quid fit / siue est / acquirētis sibi ternum

Et quartum ad pzeunte vel in vice terni aliquando.

Altra acquirētis ternum depostulat altrum

Ad quid signantis vocis quandoq; venisse.

Et quartum ad pzeunte vel in vice terni aliquando.

Omne verbū acquisite positū regit datiuū acquirētis significātis
Cui aliqd fit aut est: ut do tibi munus / mollis? tibi inuidias / largis? tibi
pecunias / sū tibi p̄sidiū. Et aliqñ vice datiuū acquirētis regit accusati-
uū pzeunte hac pzeponē ad velim. Cicero. Ad appii claudii senectutē ac-
cidit etiā ut cerus esset. Teren. Pōne ad senē aliquā fabricā fungit. Idē
Edico ne vim facias in illā. Idem. Qui inl- q̄ sūt oēs patres in adolescē-
tes iudices Et ultra dñm acquirētes aliqñ venisse postulat altrū dati-
uum dictionis significātis ad quid. Terentius. Tu id laude tibi ducis.
Idem hanc don o michi dedit. Cicero. Neq; michi negligentis ascribas
velim. Et interdū loco illius datiuū postulat accusatiuum cum hac pze-
positione ad velim. Terentius. Ad hec mala hoc michi accedit. etiā Lice-
ro. Ad illam optimā pzeclarā pzedā velut cumuculus accedit sexti rostiti
dñatio. Terentius. Hecōmēdauit patri in clientelam.

Sum / sic consimiles casus neccentia verba.

Supra acquirētis ternum / casum sibi nexum.

B. ii.

Virgilius.
Terentius.
Cum grō
actō vel
ablō sine
p̄positioe

Dyomedes.
Terentius.
Virgilius.
Cicero.
Salustius.
Selli.
Cum grō
actō vel
ablō sine
p̄positioe
Terentius.
Virgilius.
Quintilian?

Cicero.
Terentius.

Cicero.
Terentius.
Cicero.

Lū triplē
ci datiuo.

Interum mutent/ vltra ad quid significantis

Deposcutum alterum ternum/ aut quartum ad pteunte.

Terentius.

Hoc verbū sū/ similiter verba similes casus cōnectētia sup̄a dñi acq̄
rētis pñt interdū mutare casū post se cōnectū i dñi. **Terē.** Pñt soli ridi
culo fuit/ fiat tibi voluptati/ effect? sū multis admirationi dom? mea pa
ter tibi hospitio. **Alto** tibi pñdio/ nat? sū mūdo ludibrio. **P**tererea aliqñ
venulāt postulat aliū dñi dñctōis significātis ad qd/ vel actñ cñ hac p̄
positiōe ad: vt sū tibi vtilitati familie curāde/ vel ad familiā curēdā. **Te**
ren. **V**ideo oīa signa huic esse ad salutē. **Idē.** Aliquos aduocaba amicos
q̄ michi ad hāc rem adfūt. **Idē.** Opus est vrozī plustula suppellectile ad
nuptias/ hoc sit/ michi cōmodo morbo leuādo/ vel ad morbū leuandum.
Alto tibi pñdio inimicis expugnandis/ vel ad inimicos expugnandos
et hoc modo possunt verba cum triplici datiuo cōstrui.

Terentius.
Idem.

Sum pro habeo positum possessoris sibi ternum.

Postulat/ atq; rei possesse vult sibi rectum.

Infinitiuus sibi nī quando modus obstat.

Hoc verbū sū interdū pro hoc verbo habeo es ponit: et nunc possessor
in datiuo ponetur: et res possessa in nominatiuo/ nisi per infinitiuū modū
pediatur. **Virgilius.** Est michi namq; domi pater. id est habeo patrem.

Post se deposcit verbum quodcunq; datiuum.

Signans congruere/ aut occurrere/ sine iubere:

Auxilium ferre/ aut insistere vel famulari.

Sed flagrant quartum leuo cum iuno sic sua nata.

Datiuū regit verba quēcūq; significātia cōgruere/ vt cōgruo/ cōlen
cio/ assēto/ cōuenio/ accideo/ applaudo/ assētoz/ assentoz/ aduloz/ blādioz
Similiter significātia occurrere/ vt occurrā/ occurrō/ obulo/ obuenio/ in
teruenio/ euenio/ inuenioz/ et oīa verba cū obulā iuncta/ vt eo/ prodeco/ exeo
veneo/ reneo/ p̄cedo/ curro/ occurrō/ eq̄to/ p̄gredioz/ obulā tibi. **¶** In
super significātia iubere/ vt iubeo/ impero/ mādō/ p̄cipio/ ediquo/ q̄ et iā
actñ regū. **¶** Itē significātia auxiliū ferre/ vt subuenio/ succurro/ sup
peto/ suppetias fero/ auxiliū vel opem fero/ auxilioz/ opifuloz/ parrocinioz
adminiculoz/ adfū/ p̄sto sū/ p̄sto/ o sū: et vt vult perottus/ pficio. **Sed**
leuo/ iuno cū suis cōpositis regūt actñ: vt leuo/ iuno/ alleuo/ subleuo/
eleuo/ releuo/ adiuno/ coadiuno/ adiuto/ coadiuto pauperē. **¶** **D**atiuū
etiā regit significātia insistere/ vt insto/ incubo/ infūdo/ vāco/ intēto/ in
do/ inuigilo/ inhero/ inhio/ indulgeo/ insto/ alto/ assisto/ substo/ subistio/
operā do/ animū applico vel adiungo/ innitōz. **¶** **P**tererea significātia
famulari vel seruiū/ vterui/ subserui ministro/ administro/ subministro
suggero/ subficio/ milito famuloz/ ancilloz/ annicinculoz.

Perottus.

Ternum vel quartum sibi subiungi flagitant.

Hec moderoz/ medicoz/ comitoz/ coniungit aduloz.

medeo

Hec verba moderoz/ medicoz/ comitoz/ et aduloz/ tam Sulpitio q̄ alio
testibus regunt indifferenter accusatiuū et datiuum.

Vult ternum verbum suadere placere fauere

Et parere nosans/ simul iis contraria sentit.

Datiuū regit verba q̄cūq; significātia suadere/ vt suadeo/ subsuadeo
p̄suadeo/ dissuadeo/ cōsulo. **¶** **S**imiliter significātia placere/ vt placeo
mozē gero/ inseruio/ latissacio/ gratifacio/ gratifacioz/ obsequoz/ gloriōz/ et

his contraria/vt displiceo/succedo/italcoz/qd etiā ablati(cū pñicto) postu-
lat. Dicit significātia laueri: vt laueo/aspiro/Innuo: innuo/ conqñisco/
amicoz/suffragor: i iis contraria: vt noceo/officio/Incomodo/improprio
inuido/inimicoz/turioz/minoz/minitoz/refragoz/ludificoz verba dare.
Similiter significātia parere: vt pareo/obedio/obtempero/acquiesco
ausculto: et obio o quando pro obedio sumuntur. Et iis sensu contraria/ vt
resisto/resto ablati/obsto/repugno/illudo/insulto/oppono/obusio: adue-
coz/obuerfoz/relectoz/oblatoz/obnitoz renitoz infideoz.

Offendo et ledo post se quartum flagitabant.

Vult stomachoz sextum cum preposito pzeunte

Et sic itascoz/quod vult quandoq; dattuum.

Offendo et ledo acti postulat: vt offendi vel lesi pedē. Stomachoz po-

Cerentius.

scit ablati cū ppositiōe cū pzeunte. Ceren. Id equidē meū stomachabae

Itascoz regit ablati cū prepositione vel dattui: vt itascoz tecū vel tibi.

Eum quibus est iunctum conposcunt pleraq; verba.

Cernum vel sextum cum preposito pzeunte

Hos ultra quartum que sunt actius reposcunt.

Verba pleraq; oīa cōposita cū ppositiōe con/diti vel ablati cū hac p-

positiōe cū postulat: vt cōgruo tibi vel tecū/cōsentio tibi vel tecū/cōgre-

dioz hosti vel cū hoste. Et ea q; actius sūt ultra hāc cōstructionē regunt

acti: vt comparo homero vel cū homero virgiliū.

Intētra motum verbis coniuncta quibusdam.

Nunc ternum poscit/sextum nunc in pzeunte.

Quedā hba pposita cū hac ppositiōe i cētra motū nūc cū dō/nūc cū

ablō hac ppositiōe pēnte cōstruunt: vt infixit hāc pectozi vel pectoze.

Verba ad certamen spectantia sepe pocta.

Dat terno/at sexto potius nos cum pzeunte.

Verba ad certamē pñētia regūt (z poetice) dñi: z vñati? z magis

oratoris ablati cū ppositiōe hac ppositiōe cū pñētia. Virg. Placido ne

etiā pgnabis amozi. Idē. Mōtibz in nostris sol? tibi certet amptas

Idē. Imper cōgressus achilli. Idē. Tu meū dic quo pignoze certes.

Omne pete neutrum signans excellere ternum.

Vel quartum/et sextum cum preposito simul absq;

Qd verbū neutrum significās excellētiā regit dñi vel acti? z ablati cū

vel sine ppositiōe: vt pñto/antesto/excello/pzeello/pñiteo/ppoileo/ plu-

ceo/anteo. Superemineo tibi vel te viribz. Cereus. Hoc michi pñat.

Exposcit dominoz ternum aut quartum/pzeunte.

Nunc in/nunc inter/vel sextum cum in sibi functo.

Qñoz aris/regit aliqñ dñi. Virg. Victis dñiabit argis/aliqñ acti

pēnte hac ppositiōe in vel inter. Quidi? Et qd dñiari in cetera possit na

e? hō. Virg. Inter q; nitētia culta. Infelix solū? z steriles dñant auens.

Aliqñ ablati pēnte hac ppositiōe in. Salu. Fortuna in oī re dñantur.

Acquirentis ternum/acquisiti quoq; quartum

Actiuum impareit poscit/quartumq; aliquando.

Acquirentis/et ea acquisiti vult sibi sextum.

Deponens et in oī structuram poscit eandem

**Virgilius.
Idem.
Idem.**

Cerentius.

**Virgilius.
Quidius.
Virgilius.
Valutius.**

Conparatio actiui regit dñm acqñtis: et actiui acqñti: vt spatio tñm
mum. Et aliqñ regit actiui acqñtis: et ablatiui indit. Terz Sūma salute
sui gmenonē ipartit gnato. Imptioz aut pponēs eodē modo cōstruit.

De constructione Accusatiui.

Verbum omne actiuum pze se deposcit agentem.
Rectum vel quintum/et post se quartum patientem.
Excepto inuideo ternum quod vult sibi iungi.
Et post hñc ternum quartum quandoq; reposcit.
Atq; interdico ternum sextumq; regente.

Politianus.

Omne verbū actiū regit ante se nñm vel vñm gñtē: post se actiui pa
tientē vt ego lego virgiliū. Hinc tamē excipit inuideo qđ dñm regit: et aliqñ
vltra dñm actiui. Politianus. Inuides oībus oīa ppter inuidiā. Et inter
dico quod datiuū et ablatiuū regit: vt interdico tibi aqua et igne.

Ad quinq; sensus que spectant omnia verba:
Quoq; timere notant simul hec intelligo sentit.
Exposcunt rectum aut quintum pze se patientis
Et post se quartum deposcunt vocia agentis.

Verba ad quinq; sensus pertinentia: vt audio/video/gusto/olfaceo.
Tango: et significantia timorē: vt timeo/metuo/paueo/foymido/horeo/
horresco. Similiter hec verba intelligo/sentio: postulant ante se nomina
etiū vel vocatiū patientē: et post se accusatiū agentem.

Passiuā efflagitant rectum casum patientem:
Pze se vel quintum post se poscunt et agentem.
Sextum preposito sibi iuncto siue datiuum.

Omnia verba passiuā regunt ante nominatiū vel vocatiū patientē
post se ablatiuū cū prepositiōe: vel datiuū agentē: vt tu amaris a me vel
michi: nam per oēs modos et tempora et ediuerso.

Passiuā exposcunt vltra patientem et agentem.
Quos actiuā regunt omnes iungi sibi casus.

Verba passiuā vltra agentē et patitē regūt oīs casus actiuor: vt
littere dant a me vel mihi tibi ad patrē: hoc est do tibi litteras ad patrē.
Exulo cum vapulo beneo fioq; reposcunt.

Quam passiuā velint constructionem sibi eandem.

Hoc verba Exulo: vapulo/beneo/et fio mox passiuorum constituunt
ter: vt abs tibi exulo.

Pudo maris poscit ternum/et rectum mulieris.

Infinitiuus nō quando sibi modus obstat

Hoc verbum nubo/is postulat semper datiuum vñm et nominatiuum
mulieris: nisi hoc verbum nubo fuerit infinitiui modi: tunc enim mulier
in accusatiuo ponetur.

Quam medioz signat puto ternum semper agentem
Postulat/et rectum patientem/quandoq; cernoz

Structuram semper passiuū moze reposcit

Quando hoc verbum videoz significat idē quod puto/as postulat semper
dñi agentem: nñ patiēte: vt ego puto hanc vitā acerbā: qđ per vide
o: sic dici potest/acerba michi vides hec vita. Sed qñ significat idē qđ
cernoz/vel aspicioz moze passiuū conſtruitur: vt abs te vel tibi videoz. id
est cernoz vel aspicioz.

Pro vario sensu communia singula verba.

Structuram actiuam sic passiuamq; reposcit

Verba omnia communia pro varietate significationis/nunc actiua
nunc vero passiuā constructionē sequuntur: vt ego criminor: vel a/mā
aut michi tu criminaris

Includunt sensum passiuum neutra venuste

Motum que signant/sic deponentia verba.

Tempore preterito/reliquis ab eo quoq; ductis.

Verba neutra & deponentia motū significātia includūt passiuā signi
ficationem in preterito perfecto: tempore et aliis temporibus ab eo for
malis. Virgilius. Venit summa dies. Terentius. Hinc profectus est/
mensis tres abest.

Virgilius.
Terentius.

Transitiua sibi deponunt omnia verba.

Ultra acquirentem tertium quartum quoq; vocis.

Alius in quam actus verbi transire notatur.

Cernis per sonis passiuentur quoq; neutra.

Omnia verba transitiua/sive actiua/sive neutra/deponentia/vel co
munia regunt vltra datiuum acquirentem etiam accusatiuum illius di
ctionis in quam transit actus verbi: que etiam potest esse nominatiuus
calus verbo passiuo: vt ornaui tibi veniam. Virgilius. En quis conse
uimus agros. Conoz tibi insidias/interpretor tibi virgilium. Et ea que
neutra sunt possunt passuari in tertiis personis: vt aratur arantur/bi
bibitur bibuntur.

Virgilius.

Interdum possunt quartum sibi neutra soluta

Alio alterius verbi intellecti/aut prepositiue.

Quartus in aduerbum/vel quando sit resolutus.

Sive figurate vetiat quod sermo solutus.

Verba neutra absoluta quattuor modis actiui regunt. Primo modo
per subſtidium alterius verbi intellecti. Virgilius. Formosum pastor co
rydon ardebat alexim: hoc est ardendo amabat. Secundo modo per pre
positionem intellectam: vt commissa pauisco id est propter commissa.
Tertio modo per mutationē actiui in aduerbium. Iuuenalis. Que cur
rus simulant & bachanaliter viuunt hoc bachanaliter. Quarto modo per
figuram synecdochen vt doleo caput. Quem loquendi modum orator te
fugit in soluta oratione. Nam dicendum esse caput dolet.

Virgilius.

Iuuenalis.

Exposcunt quartum conſormis significati.

Omnia sibi (quamuis neutralia) pleraq; verba.

Omnia (sermo) verba (quamuis neutralia sint) possunt regere accusati
ui casū cōſormis significat: vt apud Boetii. Hinc cōtinuū ludū/ludi
tius. Idē. Magnū quidē certamē certaminis. Ille grāuē seruit seruitū
tē/qui animum vitis seruū habet hec Accensius. Augustinus datus.

Pastulo posco peto doceo rogo fagito celo.

Eruo cum vestit moner induo calceo singo

Obiecrat obestoz cum exoro interroga ozo

Hortoz cum natis geminos postant sibi quartus:

Hec verba postulo posco cū aliis supra memoratis dupliciter accusantur
ut regere possunt: vt postulo te veniā.

Que flagitare notant crebro magis atq; venuste.

Exposcunt quartum flagitati illius & vnde.

Efflagitas quicq; sextum cum prepositio.

Verba q̄ flagitare significāt vilitati? & venusti? regit actiui rei flagita
te? ablati cū ppōne illi? rei vnde flagitat aliqd? vt postulo veniā abs te.

Verbum ornare notans sine ex uere efflagitabit.

Ornati quartum per quam pulcre/atq; rei qua.

Ornatur quicq; sextum sine prepositione

Verba significantiā ornare vel exornare regūt actiui rei ornate & ablati
sine prepositiōe illius rei quā ornāt aliqd? vt orno domū flozib? vestio te
purpura/induo me bisso/cingo me gladio/calceo pedes cothurnis velo vt
tego domū latere/calamus/vel stramine/ **D**eteruo aureā sēpis/erue hu
merum paluo/benuado corpus vestibus.

Celo vult binos quatuor/vel sub vici quarti.

Alterius sextum cum preposito pzeunte.

Persone et ternum sibi iungi vult aliquando.

Cetentius.

Hoc verbū & celo regit aliqui duos actiōs: vt apud **C**etentiū. **E**a ne me
celet cōsue feci filiū. Aliqñ loco alteri? actiui regi. ablati cū ppōne: vt ce
lo te de hac re vt celo hāc cē de **et**. et aliqui regit dicti pōe: vt celo tibi libz

Ternum cum quarto poscunt respondet: mitto.

Adiicio scribo verbum omni loqui quicq; signans.

Interdum quartum cum preposito ad vice terni.

Hos ultra poscunt ternum aut quartum ad pzeunte.

Compello appello sic conuenio alloquor affoz.

Aeq; interpello quartum solum flagitabunt.

Datiuū & actiui poscūt hec verba rñdeo/mitto/adiicio/scribo? & oē vtrū
bq̄ significās loq; vt loquor/dico/alo/memozo/verbū facere/verbū pro
ferre/nerro/vt nullū verbū mihi rñdit/misit/adiicit/scripsit vel locutus
est. **E**t loco datiuū interdū poskulāt actiui cū hac ppositiōe ad. **E**t ultra
hāc cōstructionē pnt habere alter datiuū vel actiui ad pziucta/dictiōis
significantis ad qd? (vt superius est dictū) vt nullū verbū mihi vel ad me
rñdit aut locutus est pposito vel ad ppositū. **H**ec tñ cōpello/appello/
conuenio/alloquor/affoz/interpello/solū actiui regunt: vt cōpello/appel
lo/conuenio/interpello/alloquor/affoz te/de confereo/colloquor/confabula
lor. et ceteris superius dictum est.

Aule auferre notans verbum ablati sibi quartum:

Alius de quo quicq; auferretur quicq; ternum.

Proterno interdum sextum cum prepositiuo

¶ Verbu significans auferre postulat actiui rei ablati & datiu illius ve de auferat aliqd: vt aufero/rapio/abripio/diripio/eripio/preripio/surripio adimo/demo/subduco/sublego/subtraho/tetraho/furo/preduo: tibi vest? Et interdū loco datiu postulat ablatiu cū prepositione. Terētius. Ex crimine hoc anthiphonē eripiam. Cicero. lib. iiii. epistolaz. Ego si in pro uincia detrahere de tua fama iniquā cogitassetm.

Terentius
Licio.

Cum natus pri no spolio fraudo abdicat o:bo.

Abrogat expello video exheredo repolcunt.

Ab quo priuatur quicq illius sibi quartum

Priuari et sextum semper sine prepositiuo

¶ Hec verba priuo/spolio/fraudo cum compositis: vt depriuo/subpriuo expolio/dispolio/defraudo. Similiter abduco/o:bo/ abrogo/ expello/ video/exheredo: regunt actiui illius rei vnde priuatur aliquis: & ablati sine prepositione illius rei que priuatur: vt priuo te rebus.

Pono fero capio cum pre post ante repolcunt

Quartum cum terno/sic actiua omnia ferme:

Cum pre et sub iuncta/at soli terno dato neutra

¶ Hec verba pono/fero/& capio cōposita cum pre/post/aut ante/regunt actiui & disti: vt prepono/prefero/postpono/postfero/antepono/antefero/ antecapio liber tatē diuitiis. Sicut actiua pluraq oia cōposita cū pre vel sub cōstruunt: vt p̄scribo/p̄scribituo/p̄scribio/p̄dico/p̄figo/p̄paro: cū aliis subduco/sublego/subiuncto/suppono/substerno/subdo/subiugo: cū multis aliis. Teren. Ante his rebus sine p̄scripsisti pater. Idē chereā huic rei p̄scripsisti. Idē. Et clā subduxisti nobis. Idē. Qui hunc supposuit nobis.

Terentius
Idem.

Admonio quartum poscit post se & genitiuum.

Aut ablatiuum de preposito preeunte.

¶ Admonio regit accusatiuū genitiuū aut ablatiuū cum prepositione: vt admonio huius rei vel de hac re.

Accusare notans verbum/aut damnare repolcis.

Quartum accusati vel damnati et genitiuum.

Sive ablatiuum cum preposito simul absq.

Criminis aut pene/at sextum cum sunt sine sigis.

Adiectiuorum cum vel sine prepositiuo.

Exceptis tanti pluris quanti atq minoris.

Cum natijs semper que ponentur genitiuo.

¶ Verba significantia accusare vel dānare regūt actiui accusati vel dānati/& gtri vel ablati cū vel sine prepositione. Criminis aut pene: vt accusare hunc potes furti/furto vel de furto, dānauit hūc vniuersē, pecunie vniuersā p̄sentia vt vniuersā pecunia. hec valla. Linus. Sed nequaq tū cū relicti est quante sūme dānatus fuerat. Sed huiusmodi verba postulant sēper ablati cū vel sine prepositione oim adiectiuorū cū compositis que semper genitiuo (cum sunt sine substantiis) ponuntur: vt accusare hinc potes furti vel sacrilegii vel vtroq vel de vtroq. Ambobus vel de ambobus/non autem vtriusq vel amborum.

Valla.
Linus

Ad prectum spectans verbum p̄ctii flagitabit.

Whitelynton.

L. f.

Sextum/ sed demptis tantum quantum minus & plus
Lum natis (cum sunt sine fixis) que genitiuo.

Ponentur/ sed cum fixis sexto tamen ista

Tantidem pluris semper pone in genetiuo.

¶ Verba ad precii pertinentia: vt emco/ vendo/ conſto/ valeo/ loco/ cōduco & do ppo vendo regunt ablatiū rei ſignificantis precii ſiue precii certū ſit ſiue incertū: his quattuor exceptis. Cantū/ quantū/ minus/ & plus: cū ſuis cōpoſitis: vt tantiuis/ tantiſubet/ tanticiūq/ quantiuis/ quantiſubet quāſciūq/ que ſine ſubſtātiuis in genitiuo poni debent. Sed cū ſubſtātiuis in ablatiū ppter tantidē & plures q̄ ablatiū carent. Et licet. Saluſtius ſcribat pluri precii & Terentius quātiuis precii/ hic tamen loquē dī modus non vltatur apud oratores. Virgilius. Vendidit hic auro patris. Teren. Minis viginti tu eā emiſti. Vali? Magno vbiq/ precio vſtus eſtimatur. Terentius. Redimas te caprum quam queas minimo Plautus. Quāti eam emiſi. vili. Cicero. In licitatorē potius ponā: quā illud minoris veniat. Idem. Quo ne plaris emere.

Eſtimo cum pendo ſatio genitum tibi poſcunt.

Cantus cum quantus ſic magnus maximus & plus.

Plurimus et paruus minus ac minimus nichiliumq/

Lum natis iſtis addas nauſi quoq/ flocci

¶ Hec verba Eſtimo/ pendo/ ſatio/ regunt gtrū iſtorū noīm ſuperi? memoratorū cū ſuis cōpoſitis: vt Cāti/ eſtimo/ pēdo/ vſ ſatio/ magni parui minimi/ pluriſ/ plurimi ſatio/ pēdo vſ eſtimo/ nauſi/ flocci/ niſi pēdo.

Quartum cum ſexto poſcunt pleo ſectio nata.

Vel genitum interdum (quod rarius eſt) vice ſexti.

Totus eſt ſextum poſcunt cum prepoſitiuo

¶ Compoſita ab hiis verbis plco & ſectio: vt cōimpleo/ c̄pleo/ impleo/ oppleo/ repleo/ ſuppleo/ reſectio/ inſectio/ regunt actiū & ablatiū. Virgilius. Impleui clamoze vias. Saluſti? Sylla oēs ſuos diuitiis c̄pleuit. Idē precipit pūmū vſi veteres amicos muneribus repleāt. Vallēſi Reſecti apotheca vino. Et aliqñ loco ablatiū regūt gtrū (licet rarius) Virgili? Impleuit veteres batchi. Et vltra hāc c̄reuditionē regūt etiā ablatiū cū prepōne totius: vt Impleui necē de amne de riuo. hec vallēſis.

Pascere que ſignant cum magnifico beo dico

Munero cum dignoz/ quartum & ſextum tibi poſcunt.

¶ Verba ſignificātia pascere: vt paſco alo/ nutro/ cibo/ poto/ lacto/ ſatro/ ſatio/ reſicio/ c̄focillo/ educo/ tollo. Similiter magnifico beo: dito/ munero/ digno: regūt accuſatiū & ablatiū: vt paſco regem herba.

Soluere que ſignant vel ſumere vel remouere

Vel cohibere petunt poſſe ſe iungi omnia verba.

Quartum cum ſexto cum prepoſito p̄eunte.

¶ Accuſatiū & ablatiū cū prepoſitiōe regūt oīa verba ſignificantia ſoluere: vt ſoluo/ ſibero/ redimo/ eximo/ expedio/ euoluo/ eruo. &c. Similiter ſignificantia ſumere: vt ſumo/ ſuſcipio/ accipio/ r̄cipio/ audio/ piſco/ intellico. &c. Idē ſignificantia remouere: vt Remoueo/ diſcedo/ abeo/ migro/ emigro/ recedo/ ſeparo/ ſegregō/ diuido/ diuello/ diſtingo/ delacero/ dirumpo/ poſciſco. &c. Et ſignificantia cohibere/ vt cohibeo/ contineo/ ſemper & coherceo/ compelſco/ vito/ deuſto/ arceo/ abigo. &c.

Saluſtius.
Virgilius.
Terentius.
Valerius.
Plautus.
Cicero.

Virgilius.
Saluſtius.
Vallēſis.
Virgilius.

Abstineo quartum petit illius abstinere quod.
Sextum/a quo abstineas cum vel sine prepositio
Et vice vult sexti (quod rarius est) genitium.

Abstineo regit actum illius rei quod abstinere: et ablatiu cum vel sine prepositione illius rei qua abstinere, et aliquando (quis rarius) loco ablatiu regit genitium. Cicero in epistolis. Ego qui ostreis facile abstinebam a beta et malua deceptus sum. Idem. Beneficium est quod abstinereis a nephando scelerere. Horatius. Hor ubi lussit abstinere digressum.

Cicero.

Horatius.

Quum substantiuum (liberum) comitante relato
Nulli regitur/quarto illud pone soluto. sub eodem

Quando substantiuum (relatiu accusatiui casus) comitante a nulla dictio regitur: ponet in accusatiu casu absoluto: ut in illo. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet cum. Sic astruas absolute dictio: omne palmitem non ferentem fructum in me pater tollet eum. Simile est illud masculinum et feminam creauit eos. Et illud ver et estatem in plasmasti ea.

De constructione ablatiu.

Sextum vult vescor fungor fruor et caret vtoz.

Delector potior quod rerum vult genitium

Fungor cum patior veteris quarto tribuebant.

Vult scateo sextum sibi fungi vel genitium

Ablatiu regitur hec verba vescor fungor cum ceteris superius dictis. Virgili. Mensis enim, vescimur inquit potior interdum genitium plurali huius nominis res sibi coniungit. Cicero. Rerum potiri volunt. Similiter hec verba fungor et potior cum actio apud veteres constructa reperies. Terentius. Tu te illorum officia fungere. Idem. Miseriam omnem ego capio hic potitur gaudia. Et hoc verbum scateo regit ablatiuum vel genitium: ut scater vescibus. Cellius. Frarum mulierum per diem perque noctem scatebat.

Virgilius.

Cicero.

Terentius.

Cellius.

Ablatiu

vel actio.

Sexto ponetur signans tempus spacium ve.

Nomen vel quarto quando grecos imitatur.

Nomen significans ipsius vel spacium sibi sit nominatiu casus verbo aut alioz regatur ponet in ablatiu vel si grecos imitatur in accusatiuo atqz. Valia. Virgilius. Hic tamen armis tibi poteris requiescere nocte. Idem. Noctes atqz dies patet atri ianua ditis.

Valia.

Virgilius.

Si non sic recci casus aliter ve regatur.

Mobile vel verbum sextum sine preposito vult.

Instrumentalis sic formalis quoque cause.

Romina adiectiua et verba regunt ablatiu casu sine prepositione dictio nis significantis causam instrumentale vel formale. Instrumentale ostendit. Sancia vomeribus per se dabat oia tellus. Virgilius. Insequitur eam iamque manu tenet et premit hasta. Formale: ut Canto alfa voce regit prolatione dulci/his verbis affatur amicum. Quo ore id loquar. Quare ratione amisisti. Qua audacia id feceris Quo infortunio id sit. Terentius. Eo pacto et gnati videri et consilium meum cognoscere. Idem. Hec dani sacrum est confidius et dolis. cum mille aliis. Virgilius. Raptatus bigis ut quondam atque ctuento puluere. Quidiu. Intra luce genis lentaeque miserrima tace. Inquit ut gratias incerto cauro sole.

Quidiu.

Virgilius.

Terentius.

Quidiu.

Et ablatō/
cū vel line
ppōne vel
cū actō cū
ppositione
Terentius.

Mobile vel **verbum sextum** sine **preposito** **vult**.
Cause finalis vel **sextum** **pro** **preunte**

Vel quartum cum **preposito** ob **propter** **de** **preunte**

Nota adiectiua et verba regunt ablatiū sine p̄pōne cause finalis. et alii qñ ablatiū cū hac p̄pōne p. Aliqñ vero actiū p̄eūte hac p̄pōne ob vel p̄pter. vt **Iuarius** oīm labōz est patiens. vel oēs labōzes parit lucro/pro lucro. vel ob aut p̄pter lucrū. **Terent.** Ea gratia id feci vos vt pertentarem. **Idē.** Sapient si pro malefacio. beneficiū sūmū noluit reddere. **Idē.** Si propter amorē vrozē nolit: ea primū ab eo aiaduertendo est iniuria.

Mobile vel **verbum sextum** **cause efficientis**

Vult sine **preposito** aut **sextum** cum **prepositiuo**

Interdum quartum **per** ob aut **propter** sibi iuncto.

Nota adiectiua et verba regunt dictionis significantis causā efficiētē ablatiū sine prepositione. Aliquando ablatiū cū prepositione. alii qñ autem accusatiuum cum hac prepositione **per**/ob/vel **propter**: vt **Quis** tristis vel tristior doloze/p̄e doloze/vel **per** ob aut **propter** dolozem. **Quis** pallidus vel pallidior timoze/p̄e timoze/vel **per** ob aut **propter** timozem. **Terentius.** Inimicus lassus cura et confectus stupeat. **Idem.** Lingua heret metu. **Idem.** P̄e gaudio non sum apud me. **Idem.** Laborate doloze/atq; ex hac: sollicita est die. **Idē.** Reuertor mestus p̄e egrediturini assidua. **Idem.** Subtristis sed nihil propter hanc rem.

Mobile vel **verbum** **vult** **cause materialis**.

De qua fit quicq̄ **sextum** cum **prepositiuo**.

Cum **qua** fit quicq̄ **sextum** sine **prepositiuo**.

Nota adiectiua et verba regunt dictiones significantes causalem materiale (de qua aliquid fit) ablatiū cum prepositione: vt hec domus constat ex ligno et lapide. **Virgilius.** Latere ex auro solidi. Regunt etiā dictiones significantes causam materiale (cum qua aliquid fit) ablatiū cum sine prepositione: vt paries fit alba vel de albatar calce domus con tegitur latere/stramine calamo. **Virgilius.** Congestum celsipite culmen. **Idem.** Viminibus molliq; paras intertere iunco. **Idem.** Sextaq; inter p̄unt abire costas.

Sexto ponetur iuncto sibi **preposito** cum

Pictio qua coniunctio concomitans **de** notatur.

Omnis dictio significans conjunctionem vel concomitantiam ponitur in ablatiū casu hac prepositione cum semper p̄eunte auctore valle vt suscepit eum cum honore/ in scribis cū iocunditate/ loquitur cum affabilitate/ sui negociolus cum hospite. **Terentius.** Mirum nī ego turpiter me dedam cum hoc meo decrepito.

Desisto et **cesso** **sextum** cum **prepositiuo**.

Poscunt siue **modum infinitiuum** / **vice sexti**.

Desisto et **cesso** postulant ablatiū cum prepositione vel loco ablatiū infinitiuum modum: vt **desisto** vel **cesso** ab amore vel amare.

De verbis **pro** varietate **significationis**
diuerse **constitutionis**.

Verba reciprocā sunt hec **desicis** **affluo** **abendo**.

Terentius.

Virgilius.

Virgilius.

Valle.

Terentius.

**Et pre se possunt rectum post se quoq; sextum
Quem rectum in ternum casum mutare aliquando
Et sextum in rectum structura reciproca possit**

**Hec verba deficio affino abundo sunt verba reciproca & regunt ante se
nominatiuū & post se ablatiuū/que nominatiuū aliqui in dñm & ablatiuū
in notatiuū per reciproca constructionē conuertit potest: vt ego deficio
nūmis/ & nūmi deficiūt mihi ego affluo diuitiis/ & diuitie affluunt mihi.**

Deficio quartum cogitat cum desero signat

Quaudo diceo sextum cum prepositiuo

**Deficio qñ significat desero regit actiū: vt apud. Teren. Ad te deficiā
Sed quando significat ha alicuius ductu discedere (autoze valla) regit
ablatiuū cū prepositione: vt Sabini defecere a romanis.**

**Terentius.
Valla**

Prosequor afficio quartum & sextum sibi possunt

Et sensum sumunt/ ex appositis sibi sexis

**Hec verba prosequor & afficio regunt accusatiuū & ablatiuū/ & ex appo
sitis ablatiuū significata diuerse fortitūtur: vt prosequor te amoze id est
amo te. prosequor te odio. id est odio te/ afficio te honore id est honoro te.
afficio te vituperio id est vitupero te**

De ctimeo in euo caueo possunt sibi ternum

Quartum. vel sextum cum preposito veluti quum

Dico tibi timeo/ vereor mala ne tibi fiant

Dicens te timeo/ vereor mala ne mihi faxis

Abs te sed timeo/ per te mihi ne mala fiant

**Hec verba timeo/ metuo/ et caueo pro diuersa significadi ratioze regunt
nunc datiuū/ nunc accusatiuū/ nunc ablatiuū cū prepositione: vt quum
dico. Timeo te vereor ne tanq; amico tibi mala fiant. Dicens. Timeo te
vereor ne tanq; inimicus mala inferas mihi. Et dicens. Timeo abs te vi
rioz ne perte tanq; per aduersarium mala inferantur mihi.**

Auribus intendo signant quum auscultat et audit.

Exposcunt quartum/ sed quum patere datiuum.

**Ausculto & audio qñ aurib; intēdere significat regunt actiū: vt audi vt
ausculta pauca. Quando autē idē quod patere regunt datiuum: vt ag
dio vel ausculto tibi.**

Vult pro promitto recipit ternum quoq; quartum

Pro accipio quartum et sextum cum prepositiuo

**Recipio qñ sumitur pro promitto regit datiuū & accusatiuū: vt nñ
recepit tibi/ quod non reipia perstabo. Qñ autē sumitur pro accipio regit
accusatiuū & ablatiuū cū prepositione vt litteras abs te recepit.**

Acredo addo; vult acquirentis sibi ternum

Atq; acquisiti quartum simul ad preeunte

Ternum acquisiti quandoq; dari sibi possit

Acredo aggredior signans possit sibi quartum.

Aduenio signans quartum petite ad preeunte.

**Acredo aliqñ significat idē quod addo; & tunc regit datiuū acquiren
dis & accusatiuū (cū hac prepositione ad) acquisiti. Teren. Ad hec mala hoc**

Valla.
Terentius.

mihi accedit. etiam aliquando regit datiuū acquiſitū Quintilianus. Itaq;
vt accedat doloꝝ meo cumulus/que hoc facit vꝛoꝝ mea est. Aliqñ signifi-
cat aggredioꝝ tunc postulat actiū (autoꝝ valla) aliquando significat
aduenio tunc regit accusatiuum cum hac pꝛepositione ad. Terent. us.
Accede ad ignem hunc.

Reddo cum facio signat quartum sibi poscit.

Ternum cum quarto/quum trado restituo vt.

Reddo significans idē quod facio regit accusatiuū. Terentius. Red-
dam eā tam artem q̃ carbo est. qñ significat idē quod trado vel restituo
regit datiuū t accusatiuū. Teren. Cupio eam abducere vt eā suis reddā

Impono signans fallo ternum sibi solum.

Ault/ sed pono super ternum quartumq; repoſcit.

Impono significans idem quod fallo regit datiuū solū vt imposuisti
nobis. i. fecisti illi. Sed quando significat superponere regit datiuum t ac-
cusatiuum: vt impone mihi quiduis ducis.

Compato consilio vel emo signans sibi ternum

Lum quarto poscit/ quando equiparo flagitabit.

Quartum cum terno vel sextum cum pꝛeunte.

Compato significans idem qđ consilio vel emo regit datiuū vel accu-
satiuū significans idem quod equipara regit accusatiuū t datiuum vel
ablatiuū cū hac pꝛepositione cū (autoꝝ valla) vt cōparasti tibi magnā
laudem. Comparari mihi necessaria/ comparo te illi t cum ille.

Commendo signans fidei committere poscit.

Quarto cum terno/commende laudoq; signans

Exposcit binos quartos: sed apud mediante

Commendo significans fidei committere regit datiuū t accusatiuū.

Virgilius.
Licero.
Valla.

Virgilius. Sacra suos tibi cōmendat troia penates. Cicero. Sic cum ti-
bi cōmendo. Significans aliquem laudare regit duos accusatiuos hac
pꝛepositione apud mediante. Valla. Commendo te regi id est committe
Commendo te apud regem id est laudo.

Conduco signans prosum poscit sibi ternum.

Sed quartum poscit quum nummis mutuo signat.

Conduco significans idem quod prosum vel utile sū regit datiuū. Sed
quādo significat mutare nūmis vel conduciū capere regit actiū: vt hoc
conducit cerebꝛo/ conduxi hanc domū/ conduxi/serui/ conduxi equum.

Incumbo signans operam do pectore toto.

Ad corpus quando transfertur vult sibi ternum.

Incumbo significans aliquid rei toto conatu intendere siue opẽ dā-
re si ad corpus transferatur regit datiuum. Virgilius. Incumbite ermis
Sin transferatur ad animum regit accusatiuum cum in vel an pꝛeunte

Licero. Ad hec pꝛeclara studia incumbite hic valla.

Voces diuinas male dico/ capere quando.

Signant/et laudo/ bene dico fungito terno.

Litterulis sacris maledico quum male signat.

Opto: sic benedico p[re]coz quando bene signat.

Nunc constructa leges cum ter[ti]o/nunc quoq[ue] quart[us].

Benedico: diu[er]sae dictiones significantes laudare maledico significantes castigare (vt sentit valla) datiu[m] regit. Terentius. Refcis cui male dicis viri. Gellius. de noctibus artibus. Indignissimū cū arbitroz cui a bonis viris. bene dicatur. Sed in sacris litteris Benedico idem qd bene p[re]coz & male dico idem qd male p[re]coz. aliqui cum datiuo. Aliquaudo autem cum accusatiuo constructa leguntur. Propheta in psalmo. Benedic anima mea domino. Idem alibi. Benedicat nos deus.

Opto p[re]coz iuncto bene vel male iungito ter[ti]o.

Quarto de voueo/cum de p[re]coz ex(reo)z addas.

Opto et p[re]coz cū bene vel male cōiunc: a regit dñm: deuoeo aut de p[re]coz & ex(reo)z actiui regit: vt bene opto vel p[re]coz tibi male opto vel p[re]coz tibi. Quidius. Thelea deuoui q te dimittere nollet. Idē. De p[re]coz morte morte quoq[ue] de p[re]coz idē. Salu. Plebs cariline consilia execrari.

Tertium cum quarto dono poscit dare signans.

Quartum cum sexto quum munero significabit.

Dono significans idem quod do/das regit datiuum & accusatiuum: vt dono tibi munus quando significat idem quod munero regit accusatiuum & ablatiuum: vt dono te munere.

Conuenio poscit quum congruo significabit.

Tertium vel sextum cum p[re]posito p[re]eunte.

Inter p[re]iunctio quartum poscitq[ue] aliquando.

Colloquar: ac signans quartum poscit sibi casum.

Conuenio significans idem quod congruo regit datiuū vel ablatiuū hac p[re]positione cum p[re]eunte: vt conuenio tibi vel tecum Et interdum accusatiuum cum hac p[re]positione inter: vt hoc cōiungit inter nos. Sed quando significat idem quod colloquor regit accusatiuum sine p[re]positione. Terentius. Ibo ad forum vt pamphilum conueniam.

Consulo p[ro]uideo signans simul auxiliari.

Vel dare consilium quartum tertiumq[ue] reposit

Interdumq[ue] loco terni quartum in p[re]eunte.

Consulo consilium peto signans vult sibi quartum

Atq[ue] ablatiuum cum p[re]posito p[re]eunte.

Consulo significans idē qd p[ro]uideo auxilioz/vel do consilium regit accusatiuum & datiuū: vt hoc tibi consulo. i. hoc consilium do. Cicero. Consule valitudini. i. p[ro]uide. Et interdum regit loco datiuū accusatiuum cū hac p[re]positione in. Terentius. Pellime istuc in te atq[ue] nullū consulis Sed consulo significans consiliū peto regit accusatiuum & ablatiuū cū p[re]positione de. Sa. ultius. Consul albinus senatum de fere consulebat.

Po[te]o tribuo signans tertium poscit quoq[ue] quartum.

Sed mitto signans per quem quid mittitur eius.

Vult tertium atq[ue] rei misse quartum simul ad quem

Est missum quicq[ue] quartum petit ad p[re]eunte.

Valla.
Terentius.
Gellius.
Propheta.

Quidius
Salustius.

Terentius.

Cicero.
Terentius.
Salustius.

Do/as significans idem qđ tertius regit datiuū & accusatiuū: vt do it
brunus. Significans dēū quod mitto regit dñi illius per quem ali
quid mittitur: actiū vel misse: & alterū actiū cū hac p̄positione ad illi
ad quem mittitur quicq̃: vt do tibi litteras ad patrem.

Incellit signans subire polcit sibi ternum

Aggregio: quemq̃ male vult quartum quoq̃ sextum.

Incellit qñ significat idē qđ subire regit dñi: vt apud valla. Incellit
michi cupiditas. id est subire. Et aliqñ significat aggregio: quemq̃ offens
surus: & tunc regit accusatiuū & ablatiū: vt incellit me conuictis

Vult ternum solum vaco signans operam do.

Sed careo signans sextum sine p̄positio.

Cum vacuus sextum cum p̄posito a p̄eunte.

Est vacuum signans imperfonale vacatq̃

Expofcit ternum casum p̄ se vice recti.

Doro/as significans dare operam regit solum datiuū: vt vaco sa
bopi. Significans careo regit ablatiū sine p̄positione: vt vacas culpa.
Significans vacuus esse regit ablatiū cū p̄positione. Plinius minor in
epistolis. Quā a scribendo vacaret. Interdū est imperfonale: significat
vacuū: & tunc regit dñi loco notatiuū: vt iam non vacat mihi scribere.

Re ipsa perficio signans p̄esto exhibeo do.

Excello ternum cum quarco vult sibi iungi.

Excello polcit ternum sextumq̃ aliquando

P̄esto significās re ipsa p̄ficere/exhibere: dare/vel excellere regit dñi
& actiū. Cicero. Tu talē te nobis p̄stare debes: vt dignus nostra cōmen
datione videare. Plinius minor. Plura hic mihi p̄stititq̃ parentes.
Salustius. Dēs homines qui sele p̄stare student ceteris animātibz.
Regit etiā aliqñ ablatiū. Terentius. Sapientia longe mihi p̄stare

Verbero/scindo neco signans cedo sibi quartum

Expofcit/signat sed quando locum dare ternum

Cedo significans idem quod verbero/scindo vel neco polcit actiū. vt
cedo seruum/cedo romos cedo victimā/sed qñ significat dare locū polcit
& actiū. Virgilius. Soli tibi ceditiamptas. i. dat locum tibi.

In iuriā vlcisco: signans vult vindico quartum

Crispus et vt scripsit quartum petiit in sibi iuncto.

Atq̃ malo tueo: quartum & sextum ab p̄eunte.

Affero quum signat quartum vult in p̄eunte.

Vindico (auto: valla) significat vlcisco: quociens iniuriā cōtumeliā
vel illatū punio & regit actiū vt hanc iniuriā vindicabo: i. vlcisco vel
punio. Interdū regit actiū cū hac p̄positio: in vt apud. Salu. Depius
vindictū est in eos q̃ contra imperiū in hostis pugnauerant. Interdū
vindico. i. qđ ab iniuriā contumelia vt sine iactura faciēda/defendo: &
tū regit actiū & ablatiū cū p̄positio. Cicero. p̄marcello. Roblissimāq̃
familiā iā ad paucos redactā pene ab interitu vindicasti. Idē de senectū
te: & est senectus natura loquatio: ne ab oibus eā viciis vindicare vides
ar. Aliqñ significat affero maxime cū iungit cū hoc nōie libertas vel ser
uitus & regit actiū p̄iuncta hac p̄pōne in. vnde vt idē valla inquit
dicim̄ vindicare in libertatē/aut in seruitutē: quasi afferere in libertatē

Valla.

Plinius minor

Cicero.
Plinius minor
Salustius
Terentius.

Virgilius

Valla.

Plautius.

Cicero.
Idem.

ant in feruitute: nō vt quidā volūt vendicare. Vnde. concedo que vīs
conditio sit futura/ in nosmetipsos in libertatē vindicemus.

Vult parco faueo ternum pzo seruoq; quartum.

Parco significans fauere regit datiuū. Terentius. Tandē aliquantu-
lū tibo parco. Aliqñ significat seruare (et tñ perlimonia) regit accusati-
uum. Terentius. Quod is vniatim cōparat miser id vniuersū abripit

Aspiro signans faueo ternum flagitabat.

Incumbo vel peruenio quartum ad pzeunte.

Aspiro significās idē qđ faueo regit dñm. Virg. Aspirat pmo fortuna
labori. Qui. Corpa dñi ceptis aspiate meis. Aliqñ significat idē qđ inci-
bo: et quasi toto spū intētus sū. et idē qđ accedo aut puenio: iis significa-
tiōib; regit actiū pñcta hac spōne ad. Hipōtin⁹. Scipio aspicat ad cōsu-
latū. i. consulatū toto conatu petit. Lige. Nonūq; ad curiā aspirā. i. pueni.

Euado emergo signans similes sibi necit.

Caluso/ peruenio quartum in siue ad pzeunte

Cransco vult quartum aut sextum cum pzepositiuo

Euado significās idē qđ emergo fio vel pduco siles sibi connectit ca-
sus: vt ille euasit vtr doctus. Lige. An verberare ne nō putarem? illū na-
tura potuisse improbiū euadere. Significās id qđ puenio: accedo aut pze-
difficultatē venio regit actiū pñcta hac spōne ad vel in. Virg. Euado
ad sumi fastigia culminis. Idē. Sed reuocare gradū/ supasq; euadere id
auras hoc op? hoc labor est/ in portū quietis eadē euasit. Significās id
qđ transco exeo vel effugio regit actiū siue ablatiū cū pzeponē. Virg. Eua-
ditq; celeritpā irremeabilis vnde. Euasit manus vel e manibus eorum.

De letum testoz signans pzeponit sibi ternum.

Deposito/ et quartum pzeponit siue ob pzeunte

Quando deo iuncrum est vel dñs/ ternum sibi solum.

Postulat/ et signat vel suplico siue ago grates.

Signat idem gratoz structuram et pol cit eandem.

Gratulor qđ est vbi testoz me letari felicitate alterius apud cuiusq; qđ
effectus est felicitate aliqñ apud meipm ob meā felicitatem regit dñm et
actiū hac spōne ob/ vel ppter: pñcta valla. Gratulor tibi ob tuā pzetu-
rā adeptā. Gratulor manib; meis qđ vtr te cōtingere datū est. Quinti.
Nō efficiet tñ infandū pñtis reatus/ indignūq; discrimē vt misera puel-
la nō gratulet sibi: qđ ipsa pauper aculare tā pōt/ poete nōnunq; pteri-
unt dñm: vtiq; cū fuerit pñomē. Duidi⁹ in eplis. Gratulor et haliā titu-
lis accedere nōis/ supplere pōt mihi/ tibi vel nobis. Et interdū etiā orato-
res. Quinti. in pastu cadauer. Gratulemur iā qđ nulla ciuitas tā fame
laborat/ subintellige nobis. Aliqñ gratulor significat id qđ agere grā vtr
supplicare: sed nō fere nisi deo vt dñs. In eadē signat accipit gratoz: sed
poeticū hystoriciq; est. Virg. Inueni germaniā/ gratare foroz: et eadē
cū gratulor postulat hoc pceptū tā vallente qđ supontinū est.

Inrueoz signans animaduerto dato quarto.

Punio sed signans quartum vult in pzeunte

Adaduerto signis id qđ in/ ueoz vel cōsidero (autoz/ Hipontino) redit
actiū siue pzeponē. Plautus. Adaduerto hostem subalbidū/ tremulū. Ali-
qñ significat punio: sed significat adaduertere est eius/ qđ in alterū habeo
potestatē ordine/ ac rite hoc est cū adaduertere ponere et postulat actiū cū
is. Cellius. Verebatur ne nimia ira parcius in eū grauius adaduerteret.

Plautus

Terentius

Virgilius

Duidius

Hipontinus

Licero

Licero

Virgilius

Idem

Idem

Gratulor

Quinti

Quinti

Valla

Quintilianus

Duidius

Quintilianus

Valerius

Hipontinus

Plautus

Cellius

De constructione verborum impersonalium.

Est refert sic interq; est / quum est vtile signant.
 Vel spectat genitum post se polcunt / genitiuis.
 Exceptis ego nos tu vosq; sui vice quorum.
 Possessiuorum sextos polcunt muliebris
 His detur cuius pro fixo intellige reos.

Int. 2m

*Cicero.
 Terenti.
 Cicero.*

Hec verba impersonalia est interest & refert qñ vel est vtile vel spectat significant. egunt genitiuū casum omnium casualium. Exceptis genitiuis horum pronominum ego nos tu vos et sui loco quorum sumendus est ablatiuus casus feminine generis suorum possessiuorum & ablatiuus huius nominis res pro eorum subit antiq; intelligitur. Similiter cōstruitur ablatiuus huius nominis. Cuius:ia/iū. Teren. Hoc parū est. Cicero. Per magni inter: est: q; tempore he litte: datur. Teren. Quia nihil refert dū potiar. Cicero. Scis quid interest quid autē vtriusq; nostrū

Hec cernum polcunt impersonalia verba.

Accidit atq; placet licet & libet obigit atq;

Longruit euenit contingit sufficitq;

Conuenit incumbit vacat expedit addito prestat.

Heo fer

Obuenit et constat paret his vsuuenit adde.

Hec impersonalia superius dñā regunt datiuum solum.

Hec sextum benefic malefic satis (et) sic agentem.

Pre se depolcunt cum preposito pzeunte.

Et post se cernum iungi polcunt patientem.

Hec impersonalia benefic/malefic/et satis polcunt ante se ablatiuū cum prepositione agentem et post se datiuum patientem: vt abs te bene fit mihi. Cicero. Videatis velim quomodo satisfiat ei.

Cicero.

naat

Hec iuuat atq; decet latet & delectat opozret.

Pre se depolcunt quartum casum vice recti.

Infinitiuumq; modum post se flagitabunt.

Hec impersonalia iuuat/decet/latet/delectat: et opozret regunt ante se accusatiuum loco nominatiui: et post se infinitiuū modū: vt me iuuat legere. Terentius. Facis vt te decet. Idem. Id nos facere opozret.

Enth.

Hec penitet tedet miseretq; pudetq; pigetq;

Pre se depolcunt quartum recti vice / post se.

Vel genitiuum / infinitiuum bene modū vice quarti.

Hec verba impersonalia penitet / tedet / misereet / pudet: & piget regunt accusatiuum loco nominatiui: vel genitiuum vel infinitiuum modum loco accusatiui: vt me tedet vice vel viuere.

Desinit et debet solet incipit atq; potest dñt.

Infinitiuus quando modus additur illis.

Impersonalis / cum impersonalia fiunt

In finitui sibi struccuramq; reposcunt.

Quod si iungatur personalis modus illius.

In finitiuus / tunc personalia fiunt

Hec verba desinit / debet / solet / incipit / potest / vult iuncta infinitiuis impersonalium sunt impersonalia vt eorum infinitiuorum constructio nem possunt: vt me incipit tedere vigilis / michi desinit placere / te debet penitere facti / illum solet sedere laborum me incipit pigere facti. Quod infinitiuus personalium iungantur personalia estis / ciuntur: vt ego de sino indulgere delictis.

Secundum preposito preiuncto siue datiuum.

Pre se verba petunt impersonalia vocis.

Passiue / a post se quedam quandoq; datiuum

Aut ablatiuum cum preposito preiuncte.

Hos casus quorum sua personalia possant.

Et sine casu vilo constant quandoq; solute.

Verba impersonalia passiue vocis regunt ante se ablatiuum casum cum prepositione vel loco ablatiu datiuum (autoze Sulpitio) vt a me vel michi statur. Regunt etiam interdum post se datiuum vel ablatiuum cum prepositione si eorum impersonalia hos casus regant: vt a me vel michi seruitur tibi. Marcialis. Non bene (credo michi) seruo seruitur amico. a me vel michi auditur abs te. A me statur in foro. Et a me vel michi interdicitur est tibi aqua et igni. Et aliquando sine casu absolute ponantur Terentius. Quum nemini obtrudi potest / itur ad me. Idem. Quid agitur statur.

A multis actus fieri quum significatur.

Atq; ignoantur multi / tunc sumere vocis.

Passiue debes impersonale venisse.

Quando aliquis actus significatur a multis fieri: et ignoantur illi multi: tunc sumendum est impersonale passiue vocis. Horatius. Illa-ros inter muros pugnatur et extra. Virgilius. Ite in antiquam silua. Ouidius. Multis ex capto non hospes ab hospite tutus. Terentius. Et ne vt fertur forma.

Quartum infinitus pre se modus est agibit.

Atq; sui verbi casus post se petit omnes.

Impersonalis tamen infinitus habebit.

Pre se et post se omnes casus quos vult sibi verbum.

In finitiuus modus regit ante se accusatiuum et suu post se vult oes casus quos verbum a quo dicitur. Terentius. Hunc me hospitem lites sequi. hic michi sit facile alioz exempla commouent. In finitiuus tñ impersonalium regit ante se et post se eos casus quos verba a quibus deducitur. vt a me non satissactum est tibi / predolet animo.

Verba soluta istec impersonalia dicas.

Fulminat et ningit pluit et tonat atq; choruscet.

Grandinat atq; gelat noctescit iuge diescit.

*primit e spectat fit
attinet id preme*

*Quartum de post se ip
lia post se non nung
fiunt h impersonalia
Et post se post se
quid ad presumer*

Marcialis

*Terentius,
Idem.*

*Horatius,
Virgilius.
Ouidius.
Terentius,*

Adas luceſcit tēpeſcit dilucula ſcit
Horum dant aliqui rectum (quandoq;) quibuſdant.
Et quartum/ſextoq; pluuit ſiciliuſ addit

Sulpici⁹.
Calla.
Propheta
Statius.
Linus.

Hec verba impersonalia fulminat/ningit/pluuit tonat/choruſcat/grā
dinat/galaſcit/noctelcit/dieſcit/luceſcit/tēpeſcit: & diluculaſcit dicunt
abſoluta:hoc eſt ſine ſuppoſito vel appoſito conſtare per ſe poſſunt. **Ad**
iungunt tamen aliqui noiatiuū quibuſdā iſtoꝝ:et etiam accuſat ſuum
Sulpiciuſ. Iuppiter pluuit lapides.fulminat turres:grandinat ſegetes.
Calla. Licet nunc dicamus:deuſ pluuit carnem/pluuit manna / pluuit eſcā
Propheta. Pluuit ſuper peccatoꝝ laqueos ignis. **Statius** in thebaide
Sexta pluunt. **Linus.** Punciatum eſt in albanis lapidibꝯ pluuiſe.

De ſubaudicione nominatiui et verbi.

Verboꝝum pꝛime perſone ſiue ſecunde.
Exprimitur rectuſ raro/at pleruꝝq; tacetur.
Significantia ni vel quum diſcretio fiat

Virgiliuſ

Virgili⁹.

Cum verbis pꝛime aut ſeꝛde perſone rariffime exprimitur ntūſ: ſed vt
plurimū reticetur:qꝫ hꝯi ntūſ eſt certuſ/qualiſ ego noſ/tu et voſ:ni
ſt ad diſcretionē vel ſignificantia deuotandā. Eſt aut diſcretio quū act⁹
verbi att. ibuitur alicui cū diſcretionē & excluſiōe altoꝝ: vt ego id effecti:
quaſi dicerē null⁹ aliūſ. **Virg.** Tu michi quodcūq; hoc regni: tu ſceptra
tionēq; conſiliaſ. Tu quaſi diceret & non aliūſ. **Significantia** eſt quum
actus verbi attribuitur alicui cū excellētia. **Virgiliuſ.** Alſ ego q̄ diuū in
ceduſ regina/ iouiſq; & ſoꝝ coniuꝝ vna cū gēte tot ānoſ/bella gero/hec
tano: paulo ante conquerens ſe victā a troianiſ dixit/pallaſ ne exurere
claſſē argiuū poſuit aſt ego: quaſi diceret q̄ excellentio ſū palla de hoſteſ
ſuperare neqꝫ. Et hꝯi noiatiui cū quadā arrogantia proferantur.

Verboꝝum ad ſoloſ hōmīneſ quozum attinet actūſ.

Exprimitur rectuſ raro at pleruꝝq; tacetur.

Post pꝛopꝛia autoꝝem nonnunquam et verba tacentur

Cū verbis quoz actūſ ad ſoloſ hoīeſ attinet rariffime exprimit ntūſ
immo reticet vt plurimū: vt aiſit/ſerūt/dicūt/aſſerūt/inquiūt. &c. in iis &
ſimilibꝯ ſub audiſ ntūſ hoīeſ. Et rariuſ pꝛia noiā autoꝝ ipſa ſba reticē
tur nonnunqꝫ vt vnde boetiuſ de quo virgiliuſ ſubauditur. dicit lo
quitur ſcribit. &c.

De conſtructione nominum incoꝝum.

Que peritare loco designant omnia verba

Post ſe coniungi ſextum/quartum de repoſcunt

Pro vario ſenſu coniuncto pꝛepoſicio

Cerenti⁹
Idem⁹

Omnia verba ſignificantia permanentiſ in loco regunt⁹ ablatatiuū
vel accuſatiuū pꝛiuncta pꝛo varietate ſenſuſ/ſenſuſ pꝛepoſitione. **Ce**
rentiuſ. Audiui eum eſſe in aſia. **Idem.** apud ſoꝝme & dauo audiui. **Idē.**
Is electuſ eſt apud andꝝam,iuſulaſ. Et ad hoc pꝛceptū reduci poſſunt
(ſerme) omneſ pꝛepoſitioneſ: vt ſuſ cum patre del apud patrem. **habito**
ante/ciſ/citra/poſt/ultra/ſecus/ſupꝛa/ſoꝝ. **Conſtituti** ſunt virgileſ ciſ
ca/extra/litra/muroſ vꝛbiſ contra incluſionem hoſtiſ. **Soluiſ** habitat
ſiue abſqꝫ pꝛoꝛul a communicatē vicinorū: ſic de aliſ.

Ubiſ vel pagi pꝛopꝛium ſi verba ſequatur.

Que persicare loco signant pone id genitiuo
(Aduerbi in mozem) si prime siue secunde
Flexute fuerit sic singulare variatum
Dumtaxat numero / si terne aut sit variatum.
Plurali tantum proprium tunc pone datiuo.
Sed metri causa licet vsupare poetis.
Pro cerno sexum casum quandoq; licenter.

Propria nomina vrbium vel pagorum si sequantur verba significantis permanentia in loco / si prime aut secunde declinationis fuerint: & singulari tantum declinata in genitiuo casu aduerbialiter ponentur: vt padue habitolani fui. Salustius. Hec vbi rome comperta sunt. Terentius. Ca habitabat rhodi. Sin terie declinationis fuerint / aut pluraliter tantum declinata in datiuo aduerbialiter ponentur: vt diuus augustinus carthagine natus fuit. Cicero flopsit athenis. Cellius. Socrates athenis damnatus est.

Salustius
Terentius
Cellius.]

Post se verba petunt quartum in siue ad preeunte.
Ad loca que motum signant / quem sepe poete;
In cernum mutant grecorum more licenter.

Iuncta ad e in seruant structuram plurima eandem.

Omnia verba significantia motum / ad locum regunt post se accusatiuum casum preeunte hac prepositione ad vel in. Et interdum versus postposita: vt eo ad forum / in forum vel forum versus / proficiscor in galliam. Terentius. In aliam profectus est. Similiter consruuntur verba composita cum ad & in: vt ad litus applicuit. Infero merces in italiā: poete tamen licenter hunc accusatiuum in datiuū sepius mutant. Virgilius. Et tandem embolcis tumarum illabitur opis. id est ad opas. Idem. Inferetq; de os latio / genus vnde latuum. id est lacium.

Terentius.
Virgilius.

Urbis vel pagi proprium si verba sequatur.
Ad loca que motum signant / id ponito quarto.
Aduerbi in mozem / et cum prepositiuo aliquando.

Propria nomina vrbium vel pagorum si sequantur verba significantia motum ad locum in accusatiuo casu aduerbialiter poni debent: vt eo pisa aulā. Cicero. Prædie idus octobris athenas venimus coeepyam bellissimam nauigauimus: hora quarta byzantium venimus. Aliqñ tamen licet rarius / prepositio illis additur. Cicero. Adolescentulus miles profectus sum ad capuam: & quinto anno post ad tarentum questor.

Cicero.

Que remouere loco signant poscunt sibi verba.
Casum ablatiuum cum preposito preeunte.

Omnia verba significantia remotionem de loco regunt ablatiuum cum prepositione preeunte: vt discedo ab hybe a magistro abs tuo descedo te mote. Terentius. Mulier que commigrauit ex andro huius vicinie.

Terentius.

Urbis vel pagi proprium si verba sequatur

Que remouere loco signant / id ponito sexto
Aduerbi in mozem / & cum preposito aliquando.

Propria vrbium vel pagorum si sequantur verba significantia remotionem de loco ponent in ablatio: vt venio roma / o. opia. Aliqñ etiam his propriis

Cicero
Idem.

additur prepositio in ablatiuo. **Cicero.** Quo ut veni hostē antiochia recessisse cognoui. **Idē.** ut ab athenis supra maias in boetia iret.

Rus domus expolcunt constructuram propriorum
In cunctis casibus / sed militiam quoq; bellum.

In humus in genito tantum / at quarto quoq; sexto.

Preiungi semper sibi polcunt prepositurum.

Terentius.
Idem.
Salustius.
Terentius.
Salustius.
Terentius.

Hec nomina rus et domus proprior nomina constructionē expolcunt in omnibus casibus. Terentius. Kuri me cōtineo. **Idem.** Rus eo ibi me macerabo. **Idem.** Ecce autem video eure redeuntem senem. **Salustius.** Domi milicieq; boni mores colebantur. **Terentius.** Penates hinc salutati domū diuerar. Domo reuertor. **Sed hec nomina maius humus bellum hanc constructionem in genituo tantum polculant. Salustius.** Humi requiescere. **Idem.** Domi militie boni mores colebantur. **Terentius.** In militiam proficisci gnatum compulit.

Preposita expolcunt hunc (pulchre) compositura.

Casum (nonnunquam) quem polcunt appositura.

Virgilius.

Prepositiones in compositione eundem (nonnunq;) casum polculant quem in appositione: ut adeo vrbem / meo gratiam. Virgilius. Quāuis multa meis exiret victima ceptis.

De modo respondendi.

Quo casu querens rogat responde in eodem

Sed si per cuius possessiuum rogetarē.

Vel genitum quis qu: respondebis genituo.

Per possessiuum in quum responderis / in quo.

Quem verbum querens polcit responde in eodem.

Quando fit interrogatio respondendū est per eundē casū per quē interrogatio fit: ut si rogetur. Quē queris: Respondere potes te vel Iohānem. Sed qñ sit interrogatio per hoc possessiuū cuius / ia / ium: vel genitiuum huius interrogatiui quis que quod: per genitiuū est respondendū: ut si queratur. Cuium vel cuius est hoc pecus: respondere potes: patris vel matris. Nisi qñ responsio fiat per possessiuū: tunc enim respondebis in eodem casu quem verbum interrogans post se regit: ut si querat. Cuiū vel cuius est hoc animal: Respondeas. Meum tuum suum vel fraternū Cuius vel cuius inter est: Mea tua sua.

Quando regit varios casus verbum per eundem.

Casum tunc semper non respondere teneris.

Sed quandoq; alium que verbum vult sibi fungi.

Sed quando verbum interrogans regit post se varios casus / non requiritur: ut per eundem casum respondeas: sed interdum per alium casū quem verbum post se regit. Ut si queratur. Cuius criminis est: accusat. Furti ne an homicidii: Respondeas: neutro vel de neutro / non autem neutrius. Quare emisisti hinc equum: Vigintimimis: non autem viginti annis.

De usu et constructione gerundiorum.

C De usu gerundii in di.

Infinitiuus sensus quando immediate.

Post substantiuum comitatur non animatum.

Infinitiuus sensum in di pone gerundo

Et quandoque modo coniunctiuo ut preeunte.

Post animata tamen quedam verbalia/post se.

Que genitum possunt licet usurpare gerundum.

Quando sensus infinitiuus modi immediate sequitur post nomen substantiuum in animatum in gerundio in di ponitur: ut amor discendi; cupiditas habendi; studium llegendi; locus cognoscendi. Et aliquando in coniunctiuo modo. Terentius. Sed ea gratia simulaui vos ut pertentare idem. Ita ne obliuiscite opera dat ut mea glicerio abstrahat. Et aliquando post substantiuum animata que sunt verbalia genitiuum regentia usurpatur gerundiu in di. ut apud Virgilium. Auro ego audendi.

Terentius.
Idem.
Virgilius.

Infinitiuus sensus quando immediate

Que genitum possunt post adiectiuum sequatur.

Infinitiuus sensum in di pone gerundo.

Et quandoque modo coniunctiuo ut preeunte:

Sensus infinitiuus modi immediate sequitur nomen adiectiuum quod gerundiu ponitur in gerundio in di. Et quicquid in coniunctiuo modo ut pectus. Terentius. Quam cupida eras huc redeundi. Ille est auidi lucrendi ut ut lucret. Virgilius ad diuum Augustinum in quadam epistola; formam diuocem nullatenus copiosam eras.

Terentius.

C De usu gerundii in dum.

Infinitiuus sensus/quando rationem.

Subsequitur/causam qui declarat rationis.

Infinitiuus sensum dum pone gerundum.

Ad preeunte vel ob propter/raro in simul ante.

Et quandoque modo coniunctiuo ut preeunte.

Quando sensus infinitiuus sequitur orationem declarans causam orationis in gerundio in dum ponitur hac prepositione ad preiuncta et aliquando ob vel propter et aliquando (licet rarius) in et ante. Terentius. Dies michi ut satis sit ad agendum vereor. Valla. Ego veni ab vel propter te rediendum; vado ad vel in capiendum hostem. Virgilius. Namque ante domandum singentes tollent animos. Et aliquando ille sensus infinitiuus in coniunctiuo modo hac coniunctione ut preiuncta ponitur. Cicero. Scio te omnino facturum ut nobiscum quod primum sis. Terentius. Duellum hec adhortant ut lauet adhortor.

Terentius.
Valla.
Virgilius.
Cicero.

Post curo/mando loco sic conduco habeoque.

Pro debet/sine preposito dum pone gerundo.

Post hec curo/mando loco habeo pro debito sumptum gerundium in dum sine prepositione semper usurpant auctores: ut sepulchrum faciendam locabant; columnam faciendam conduxerant; gladiatores capiendos mandabat; lapides iaciendos curabat; consulendos et magis quam puniendos habui. Hec valla, Virgilius. Terentio regi furtim mandarat alendum.

Valla.
Virgilius.

In dum perpulcre licet usurpare gerundum.

Impersonale est sibi coniuuncto loco oportet.

Cerno et ponetur vox que recti esse videtur:

Et quandoq; habeo ponetur sub vice oportet.

Vel tus participans / vel dus cum sum sibi iuncto.

Loco huius verbi oportet perpulcre usurpare licet gerundium in dum cum hoc verbo est impersonali sibi adiuncto: dicto que videtur esse nominatiui casus ponetur in datiuo. Terentius. Alieno more viuendi est mihi. Et aliqui loco oportet usurpatur habeo/es. Similiter participium est prioris/quam posterioris futuri. Cicero ad lentulum. Tantum habeo polliceri. Idem in catone maiore. Reos eos solum conuenire habeo quos vidisti: etiam quos audiui. Quod ut valla interpretatur. idem est quod pollicendum et conueniendum est mihi: vel conuenire me oportet. Quod dicitur in heroidibus. per quod sepe ieras: per quod iturus eras: id est per quod ire oportet. Quintilianus. Non sit preceptorum eorum que emendanda erant dissimulatio: id est que emendari oportuit.

Inter preiuncta licet usurpare gerundum.

In dum perpulcre nonnunquam sub vice recti

Casus/atque sui verbi quum aut dum preeunte.

Participans vel in ens / preiuncto in do de gerundum

Quartum aut verbalis / similis vel nominis inter.

Preiuncta / aut sextum cum preposito preeunte

Loco nominatiui casus et verbi sensu eorum aduerbiorum dum (aut quum) preeunte venisse usurpare licet gerundium in dum preiuncta hac prepositione inter. Virgilius. Et inter agendum occurrere capto (cognu ferit ille) caueto: hoc est dum vel quum agas. Aliquando etiam gerundium in do preiuncta hac prepositione in. Et aliquando actum cum inter vel ablatiuum cum in nominis verbalis aut alterius nominis similis: ut inter consultandum / in consultando / inter consultationes vel consilia / in consultatione vel consilio. hec valla.

Infinitiuum nunquam sed iunge gerundum.

In dum post verbum requiescere siue mouere.

Vel vocitare notans / post flagito: et paror horor

Infinitiuum ponas in dum de gerundum.

Post verba significancia quiescere / amouere / vel vocare infinitiuum modus nunquam usurpatur: sed semper gerundium in dum: de vocatiue ad currendum non autem currere. Sic ad predandum non autem predare: sed eo ad audiendum non autem audire. Eo ad videndum non autem videre. Sed post hec flagito: paror horor. Indifferenter infinitiuum modum vel gerundium in dum usurpari potest: ut flagito: respondere vel ad respondendum: sum paratus scribere vel ad scribendum / horor: stare vel ad studendum. hec valla. Et quare. Virgilius dicat Quoniam conuenimus ambo. Tu calamos inflare leues ego dicere verius. Insoluta est oratione infinitiuum huiusmodi non est usurpandum. Metri enim causa infinitiuum loco gerundii licet usurpat grecorum more quod gerundium caret ut alibi. Et si tamen amor: talis cognoscere nos pro cognoscendi posuit cognoscere.

Infinitiuum desisto desino cesso

Terentius.

Cicero

Idem.

Valla.

Quintilianus.

Virgilius.

Valla.

Virgilius.

Post se coniungi possunt nunquāq; gerundum.

¶ Hec verba desisto/desino/cesso infinitiuū modū ē nunq; gerundū in dū post se subiungi possulant: vt desistas vel desinas lachrymari/nō autē ad lachrymandū. Teren. Incessit/cur cello pullare hostiū vicini.

Terentius.

De vsu gerundii in do.

Sensus participii presentis quum sine fixo.

Est situs/et sentus cuiusq; prepositorum.

Istorum preit in/vel ab/ex/e/de/simula/cum.

In do participii sensum tu pone gerundo.

Prepositis istis simul omiſſis aliquando.

¶ Quando sensus participii presentis temporis sine adiuncto substanti-
uo est situs precedente sensu cuiusq; istarū prepositionū. In/a/ab/de/e/ex
aut cū. Ille sensus participii in gerundio in do ponetur istius prepositio-
nibus aliquando prepositis/aliquando vero omiſſis. Terentius. In ap-
parando tarum hunc consumunt diem. Salustius. Cesar dando subleuā
doxatho nihil largiendo gloriā adeptus est. Plinius minor. Sermoni-
bus diē transigebat/quum a scribendo vacaret. Cicero. ad cundo factus
est satur. Idem. quid cogitas de cundo in epist. obrutus est ebibendo ni-
mis. Teren. Putant id fieri ex assentādo. Quintilia. Sed ratio recte scri-
bendi iuncta cum eloquendo est. Terentius. Ambulando sū defessus.

Terentius.

Salustius.

Plinius.

Cicero.

Terentius.

Quintilianus.

Terentius.

In finitui sensus post verba precandi.

Quando subsequitur/non in do pone gerundo.

In finitui sensum/ sed pone modo illum.

In coniunctiuo/ preeunte vt siue remoto.

De infinito (quod rarius est) aliquando.

¶ Quando sensus infinitui modi sequitur verba que precari vel orare
significant. Ille sensus infinitui/non in gerundio in do vt quidam igna-
ri censuerunt/ sed in coniunctiuo modo hac coniunctione vt preeunte & ali-
quando omiſſa poni debet. Cicero. Peto vt honoris mei causa expedias.
Idem ad aciliū. Abs te peto: efficias/ vt is commendationem hanc intelli-
gat adiumento fuisse. Et quandoq; licet rarius in infinitiuo modo poni
pōt. Gellius. Rerea martia te obsecro pacem dare.

Cicero.

Idem.

Gellius.

Sum pulcre iunctum cum do quandoq; gerundo.

In finitui sensum possumq; notabit.

Soluendo non sum signat non soluere possum.

¶ Gerundium in do cum hoc verbo sum sibi adiuncto significat idē qd
possum cū infinitiuo verbi. Quintilia. Placeamus nobis licet fortuna
nostra pater pauperi soluendo non sumus. i. soluere non possumus. Hec
Valla. Cicero. lib. epistolarij tertio. Quā soluendo. Cuiusmodi non essent.

Quintilianus.

Valla.

Cicero.

**De declinatione et regimine gerundioꝝum
actiue sumptozum.**

Actiue di dunt do sumpta gerundia/ tantum.

Singulari gentis quarto & sexto variantur.

Atq; sui verbi rarius post se flagitabunt.

Whitney.

D. f.

Et sine casu illo facta sunt quandoque solute.

¶ Gerundia in c i dū ē do actiue sumpta/in genitiuo accusatiuo ē abletō singularibus duntaxat sunt variata: vt notatiuo caret/genitiuo videndi/datiuo caret/actō videndū/vocatiuo caret/ablatiue videndo. Et eos casus quos sua verba regunt post se possunt: vt datur mihi potestas abdicandi te pcedis. Et aliquando absolute ponuntur vt apud Terentiū. Ego vapulando ille verberando vtrūq; ambo vel esse sumus.

Terentius.

¶ De declinatione ē vbi gerundiorū passiuiorum.

¶ Si dum do interdum sunt sumpta gerundia pulcre;

¶ Passiue/que tunc flectuntur posterioris.

¶ More futuri participii/quadrareque debent.

¶ In genere ē numero cum subiunctis sibi fixis.

¶ Fixa sed in casu debent quadrare gerundis.

¶ In constructura sunt actiue resoluta.

¶ Gerundia in di dum/ē do/ornate interdum passiue sumuntur/et declinantur mozi participii posterioris futuri: vt ntō amandus/da/dum/genitiuo amandi/de di. sc et in genere et numero quadrare debent cū subiunctis substantiis suis. In casu tamen ipsa substantiua cum gerundiis coherere debent: vt delectatio fruendi principatus/fruende prouincie/fruēdi imperii. ¶ Molestia educandorū filiorum locandorum filiarū/colendorū prediorum. ¶ Exempla de gerundio in dum. ¶ Eo ad salutandū fratrem/salutandā sororem/salutandū fidus/ad salutandos fratres/salutandas sorores/salutanda sidera. ¶ Exempla de gerundio in do. Occupatus sum in arando agro/collocanda filia/emendo predio in arandis agris collocandis filiabus/emendis prediis. hec valla. ¶ Et in constructione actiue resoluti debent sic: delectatio fruendi principatu/prouincia/predio. ¶ Molestia educandi filias collocandi filias/colendi predia/et sic de ceteris.

Valla.

¶ Quum recto aut tercio sunt sumpta gerundia fixis

¶ Coniunctis quadrant genere casu numeroque.

¶ Est rectus per dum per doque aliquando gerundum.

¶ Est ternus per dum constructura resolutus

¶ Quando gerundia in notatiuo vel datiuo locantur. In casu genere et numero cū adiuncta substantiis conuenire debent: vt apud Virgilium Voluenda dies in attulit vltro. Et utrius dupliciter resoluti potest. Aliquando in gerundium in dū: vt in illo Terentiano. Mos gerundus est thaidi: quod sic resolutus/misi morem gerundum est thaidi. Idem alibi. Mihi molen dum est: habende compedis. i. mihi habendū est compedes. Aliquando in gerundio in do: vt in illo Virgiliano. Voluenda dies en vltro attulit: qd resolutur dies voluenda. i. in voluendo vel dum voluitur. Similiter In ni voluendi tacito nos edunt/hoc est anni in voluendo/vel temporis resolutione nos edunt datiuus gerundii per gerundium in dum tantū resoluti debet: vt in illo Terentiano. Patet me credo gerundis miseris: qd sic resolutur/natum me credo ad ferendum miseris.

Virgilius.
Terentius.
Idem.
Virgilius

¶ Casibus adiunctis nullis quandoque solute

¶ Passiue sunt in dum doque gerundia sumpta.

¶ Flexaque sunt tantum genito/quarto quoque sexto.

¶ Si sumptum raro est passiue/sed preeunte vt.

Et modus illius coniunctiuus vice sumptus.

C Gerundia in dum & do passiuè sumpta aliquando nullis adjunctis si
bi casibus absolute ponantur. Salustius. Pauca supra repitam quo ad
cognoscendum omnia illustra magis magisque in aperto sint hoc est co-
gnoscantur. Virgilius. Alitur viciè crescitq; tegendo. Idem. Crescitq;
medendo/hoc est dum tegitur & medetur. Gerundium in di aliquando (si
est rarietas) passiuè sumitur: vt apud Iustinum de regio puero libro. & vii.
Athenas quoq; erudiendi gratia missus/hoc est vt erudiat. Idem in pro
logo primi libri. Quod ad te iperatoz antonine non tã cognoscendi: quã
emendandi causa transmissi/hoc est vt cognoscatur & emendatur vsita-
tius tamen (vt velle & aliis placet) loco illius gerundii in di vsurpatur.
Coniunctiuus modus passiuè vocis: vt hec verbis est in periculo vt capia-
tur. Neq; rationem vllam video quin gerundium in di hoc in loco vsur-
pari posset. Quare enim (pace quod vallensis aliorumq; fiat) non licet di-
cere. Merces huc apportantur beneundi gratia. Idem hec mulier ad nu-
bendi maturitatem peruenit / quoniam omnes grammatici huiusmodi
passiuæ et aliæ cum gerundiis inflectant. Sed hec superiora iustini exem-
pla vallam latuisse arbitror.

Quando relatiuum sequitur post ipsa gerunda.

Accipe et nunq̃ passiuè ea sumere debes.

C Quando post ipsa gerundia relatiuum sequitur/nunq̃ passiuè sed sem-
per actiuè (autoz eballa) sumi debent: vt hic dies attulit initium dicendi
ea que vellem/non autem dicendorum eorum que vellem.

De vsu supinorum.

Quando post verbum vel participale gerundum.

Ad loca quod motum signat/sensus comitatur.

Infinitiui/hunc tu pone priore supino.

In dum (si libeat) ponas illum de gerundo.

Et quandoq; coniunctiuo vt p̃eunte.

Atq; aliquando prioris participante futuri.

C Quando sensus infinitiui modi sequitur post verbum participium vt
gerundium/quod motum ad locum significat ponetur in priore supino
vel in gerundio in dum/aliquando in participio prioris futuri. aliquan-
do in coniunctiuo modo p̃esuncta hac coniunctione vt Terentius pena-
tes salutari diuertat. Idem. Ultro me accusatum aduenit. Cicero. Qd
ad antoninũ. audendum venistis. Terentius. Percurro ad forũ vt de-
cam tibi omnia her. Virgilius. Si pariturus abis.

Interdum liceat prius vsurpare supinum.

Post verbum includens in se motum latentem.

Vt loco doq; datur/cum compositis voco misto.

C Licet nonnunq̃ vsurpare prius supinum post verba latentem motũ
in se includentia/qualia sunt do et eius passiuum dari vel dare loco col-
loco et voco & misto cum compositis vt inuoco admitto. Terentius. Cũ
siliam huc nuptum do. Idem datur ne illa hodie pamphilo nuptum do
rati in arte. Spectatum admissi rium teneatis amici. Terentius. Si
quando illa dicet phedriam inuomitamus commellatum: tu pamphilo
cantatum p̃uocemus dic. Idem alibi vt potui virginem nuptum colo-
locant.

Salustius.

Virgilius.

Idem.

Iustinus.

Idem.

Valla.

Terentius.

Idem.

Cicero.

Virgilius.

Terentius.

Horatius.

Cicero.

Terentius.

Infinitiuus sensus quando immediate.

Post adiecta bñis vel illis finita sequatur.

Possit de gradus medii neutrum genus et superantis.

Possit sensum ponas in posterioze supino.

Cerentius.

Virgilius.

Cerentius.

Salustius.

Quando sensus infinitiuus modi immediate sequitur nomina adiectiua in illis vel bñis finita/vel neutru genus. Comparatiui aut superlatiui gradus ponetur in posteriozi supino. Cerentius. Non est facie expurgatu. Virg. In breuia & lites vixet miserabile visu. Cerentius. Nichil facilius factu. Salustius. Optimum factu credens exercitu augeri.

Post adiectiua hec licet usurpare supinum.

Posterius/dignus mirandus mirus acerbus.

Lucidus obscurus clarus locundus periculosus.

Obsceus turpis locundus periculosus.

Absurdus fedus carus pulcrum atq; salubre.

Posterius supinum usurpatur post hec adiectiua superius dicta: vt dignum annotatu. mirandum vel mirum auditu/acerbum aspectu/luctum intellectu/obscurum cognitu/clarum preceptu/perpicuum indicatu/obsceum vel turpe dictu/locundum memoratu/periculosum factum/absurdum sedum vel pulcrum visu/salubre potu.

Deq; loco motum que signant verba supinum.

Posterius nunq; flagitant in do de gerundum.

Post se/ sed semper nomen verbale aliud de.

Quod simile est nomen cum preposito preunte.

Verba significantia motum de loco nunq; volunt posterius supinum vel gerundiu in do/ vt quidam imperite censuerunt/ sed nomen verbale/ vel aliud nomen simile preiuncta prepositione (autoze balla) vt redeo a venatione/ nō aut venatu aut venando redeo a cena/ nō aut cenatu aut cenando

Balla.

De usu participii et venustate.

Vinis de causis inuentum participans est.

Vel sermo de breuior fiat delucidiorq;.

Quando excludatur coniunctio siue relatum.

Ita aduerbium/ vel quod sit quandoq; necesse

Ut per participans habeas exprimere quedam.

Que veritas dici per verbum sermo solutus.

Participium duabus de causis inuentu fuit/ prima vt oratio esse breuior/ delucidiorq;/ omnis relatiuis aduerbis & coniunctionibus. Secunda propter necessitatem quia aliquando sit necesse vt quedam per participia proferantur que per verbum dici non sciunt latinitas.

De exclusione coniunctionis copulatiue.

Quum duo verba simul coniuncto copula iungit.

Excludi poterit coniunctio sepe venuste.

Alterutro verbo mutato in participale.

Cum duo verba per constructionē copulatiuā connectuntur omni
coniunctione copulatiua alterutrum illorum verborum veniſſe in par
ticipium ſepius conſutari poſſet: vt ſi dicam veniit et valet. Veniſſus v
citur viciens valet/vel veniit valet.

C De excluſione quamq̃ niſi cum ſimilibus.

Quum verbum p̃uevit niſi quamq̃ conſimileſq̃.

Pulchre in participans verbum mutare licebit.

Omiſſis illis ſimul expreſſis aliquando.

C Quando verbum p̃cedunt niſi quamq̃: et conſimiles: vt quamuis/
licet: tamen eſt. Illud verbum in participans pulchre commutare licebit
omiſſis p̃dictis quamq̃/niſi. ſc. Et etiam aliquando expreſſis vt ſi dicā
Non credam tibi quamq̃ iures. Pulchrius. Non credā tibi, iuranti vel
quaſq̃ iuranti. Cicero. Et quā tu niſi perfecta re me nunq̃ conſequentiſſi.

Cicero.

C De excluſione relatiui.

Verbum in participans tu commutare relati.

Omnate poteris ſubtracto ſepe relato.

C Verbum relatiui ſepe in participium (omiſſo relatiuo) pulchre conuer
ti pōt: vt Qui conſentiant: et qui agunt pari pena puniuntur. **O**mnatus
dicas. Conſentientes ⁊ agentes pari pena puniuntur.

C De excluſione dum et quum. ⁊ c.

Excluſis poſtq̃ dum quum/genus id reliquiſq̃.

Hec comitans verbum vertas in participale.

C Verbum ſequens hec poſtq̃/dum/quū/et id genus reliqua: vt ſimulat
poſtubi vt ⁊ ubi/ꝑo poſtq̃ ſumpta. Aliquando in participiū iſtis omiſſis
omnate conuerſi poſſet: vt poſtq̃ conſecreris negocia huc redito. **O**mnatus
Conſectis negotiis huc redito. Terentius. Id adueniens cum equidem
ſtomachabar. ſ. dum aduenirem.

Terenti⁹.

C De constructione participioꝝum.

Quum nomen iunctum/aut ꝑonomen participanti.

In nullo regitur/ſexto illud pone ſoluto.

C Quando nomen vel ꝑonomen participio conſiunctum a ^{nulla} m̃a ꝑrepo
ſitione regitur: tunc illud nomen vel ꝑonomen in ablatiuo caſu abſolu
to poni debet: vt orto ſole apertus eſt dies. Et iſte ablatiuus a quibꝫdā
ſeptimus dicitur. I quibꝫdam ablatiuus in designatione conſequentie
vel ſequele/quia altera ratio poſt eam ſequi designatur: ſine qua ſenſus
claudicat: vt orto ſolet non eſt plenus ſenſus: niſi additur apertus eſt di
es: vel ſimile.

Nomen tu ſexto/aut ꝑonomen pone ſoluto.

Intelleto non expreſſo participante

Ens: quod nunc abolet ꝑiſco teſtante minoꝝi.

C Nome aut ꝑnomē q̃ſq̃ in abltō abſoluto ponitur/ꝑn participium
non expreſſiſ ſed intelligitur: et illud eſt participiū ꝑriſ huius verbi ſū:
qd (autoꝝe ꝑiſciano in minoꝝe) nūc antiquatū eſt. Virgilius. Te duce ſi
qua manent ſeleris veſtigia noſtri intelligitur ente. Terentius. De im
puloꝝe hoc non fecit. Idem. Quibus re ſalua et perditā ꝑroſum.

Virgilius.
Terentius.
Idem.

Luncta gerundia participantia ſiue ſupina

Quos sua verba regunt omnes poscunt sibi casus.

Posterius struitur passiuè moxè supinum.

Quamq̃ ex actiuo verbo descendere fertur.

Omnia gerundia participantia et supina/omnes casus post se regere possunt quos verba a quibus deducuntur preterq̃ posterius supinum: qđ licet actiuo descendat/passiuè tamen constructionem sequitur.

De aduerbiozū et interiectionū constructione.

Temporis atq̃ loci sic quantū aduerbia poscunt.

Subiungi (pulchre) casum post se genitiuum.

Posttridie pridie quarto des vel genitiuū.

Aduerbia et interiectiones post se aliquando casus accipiūt: vt aduerbia, quedā temporis loci et quantitatis que gñi regunt: vt nunc dicam. Teren. Quo quo gentiū asportabitur certū est vposqui. Idē. Nec satis cause ad oburgandū. Pridie tñ et posttridie accusatiuū vel gñi poscunt. Cicero in primo inuertiū. Pridie kalendas ianuarias. Linus lib. vi. Posttridie idus. Malla. Pridie illius diei et pridie nonarū decembzū.

Facta a prepositis mediū gradus et superatis.

Quartū (vltra propriā structuram) aduerbia poscunt.

Aduerbia cōparatiui et superlatiui gradus: qđ a prepositis venturi (vltra cōparatiui et superlatiui cōstructionē) seruāt actō. Cicero ad octauū. Ultra propius urbem mouerentur. Salustius in iugurtha. Proxime hispaniam, mauri sunt.

Propius exposcit nunc quartum nunc qđ datiuū

Propius aliqñ actū aliqñ dñi poscit Vir. Propius vbi armēta teneret

Ecce petit rectum/en nunc quartum vñc quoq̃ rectū.

Quintum deposcunt heus ah sic bah simul ohe.

Hem proh nunc quarto iungitur nunc quoq̃ quinto.

Ecce soli ntō iungitur Virg. Deus ecce deus. En sine indicet siue exprobet ntō aut actō iungit. Quinti. En probitas. Iuuenal. En habitū. Virg. En quattuor aras. Heus ah bah et ohe vtō tñ modo inaguntur. Hem proh nūc actō nūc vtō iunguntur. Teren. Proh dñi fide. Idem. Proh supreme iupiter. Idē Hem scelera. Idē Hem astutias.

Hei terno et recto/beh soli iungit terno.

Diungas recto/nunc quarto/nunc quoq̃ quinto.

Hei dñō aliqñ ntō iungit. Vir. Hei mihi qualis erat. Ec. Hei misera. Dñt ntō actō aut vtō iungi pōt. Cicero. Dñor illa. Virg. Regina nonā. Idem. Fortunatos nimis bona si sua nouit agricolas.

De ordine constructionis.

Quinq̃ modis rectus construatur incipit ordo.

A quinto/aut recto/posito vel sub vice recti.

Infinitiuo cum iuncto vel sibi iunctis.

De impersonali/siue obliquo siue nepo

Et ablatiuo casu posito de solure.

Rectus ordo construendi quinq̃ modis incipit. Primo a vtō casu: vt

**Cereti.
Idem.
Cicero
Linus.
Malla**

**Cicero.
Salustius.**

**Megilius
Quintilian.
Iuuenalis.
Terentius.
Idem.**

**Megilius
Terentius.
Cicero.**

Ben nūc notatio nūc utriusq̃ incipit

In illo Virgiliano. Parce metu cytherea. Secdo a ntō: vt apud eundē. Facilis descensus auerni. Tertio ab infinitiuo mō cū adiuncto vel adiunctis sibi loco nti posito. vt i illo Salu. Si patriā regere & parētes q̄q̄ & possis tñ importunū est. Quarto modo a verbo impersonali: vel ex obliquo sibi coniuncto: vt illo Virgiliano. Ite in atriā siluā. Et ap̄ eundē. Nec te pe niteat calamo triuicelabellicū. Quinto ab abltō absolute posito: vt in illo euangelii Recūbentibus vñdecim discipulis apparuit illis Iesus.

Virgilius.
Idem.
Salustius.

Virgilius.
Idem.

Impediunt ne sit structure congruus ordo.

Hec infinitum nomen/querensq̄ relatum.

Itq̄ negatiuum/sic distribuensq̄ prolepsis.

Rectus ordo construendi quinq̄ modis impeditur. Primo modo per nomen infinitū: vt Quēcūq̄ osculatus fuero ipse est tñ nēte eū. Secdo modo per nomē interrogatiuū: vt quē queris. Tertio per nomē relatiuū: vt in illo Virgiliano. Cabit quia quēq̄ voluptas. Quarto per nomen negatiuū: vt neminē viderē. Quinto per nomen distributiū: & el per figuram. prolepsim: vt puerorū alii sunt tardi ingenti. alii vero dociles.

Virgilius:

Construe sic/casum si sit prepone vocantem.

Hinc rectum pones cum precipuo sit i verbo.

Post verbum subdes aduerbum/nil mediante.

Querens siue negans infinitum de preibit.

Hinc tertium/et quartum post rectorem genitiuum.

Pones/hinc quartum aut sextum cum prepositiuo.

Antea redenti cum iunctis pone relatum.

Hoc mō ordināde sūt partes orōnes in ipsa orōne. Prio ponet vtūs casus si inist orōnē. Inde ntūs cū suo verbo precipuo siue primario post verbū aut participiū ponetur immediate aduerbiū: si tñ aduerbiū sit interrogatiū negatiuū vel infinitiū/ponit verbo. Deinde ponet dñs et actūs/genitiuus autē dictionē illū regentē subsequetur/postea actūs siue ablatiuus cum prepositione. Relatiuū aut cum suis adiunctis suum antecedens immediate consequetur.

Oblituo omne negans/necnon aduerbia quedam.

Idud in aduerbum non oppositumq̄ resolues.

Quando negans recti est/id nunquam soluere debes.

Omne nomen negatiuū obliquo positū/similiter quedā aduerbia negatiua: in istud aduerbiū non est suū oppositum resolui debent: vt nulli pro non & vili. Nūq̄ apparet: nūq̄ pro non & vili: ille non apparet viliq̄: & sic de ceteris. Quando tamen negatiuū est nominatiuū casus nūq̄ resolui debet. H. oratius. Nemo contentus viuat.

Horatius:

Quum rectus sequitur/quintum casum immediate.

Qui spectant ad idem cū inter quintum quoq̄ sextum.

Existens nūq̄ siue ens/sed qui esq̄ subaudi.

Quando nominatiuus vocatiuum immediate sequitur: qui ad idem pertinent/inter vocatiuū & nominatiuū nūq̄ ens aut existēs/sed qui es sub audire oportet: vt illo dauidico. Dñe dñs noster. Sic astruit. O dñe subaudi qui es dñs noster. Quod si subaudiretur ens/ens foret in concinnitas: quia hoc participium ens similes casus conuenit.

Dauid in psalmo.

CFR3D

Expliat Whittyntoni Editio de concinitate gram-
 matices et Constructione: nouiter impressa. Ebor / per
 me Artys. Mylner in vico vulgariter nūcupato (blake
 strete) Anno domini Millesimo quingentesimo decimo
 sexto / die vero .xx. mensis Decembris.

